DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 4 maja 1992 r. **Nr 38**

TREŚĆ:
Poz.:

ROZPORZĄDZENIA:

163 — Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1992 r. — Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury 613

164 — Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 1992 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych 640

165 — Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 1992 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym 640

163

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 11 kwietnia 1992 r.

Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103, Nr 55, poz. 234, Nr 100, poz. 443 i Nr 113, poz. 491) zarządza się, co następuje:

Część ogólna

Dział I

ORGANIZACJA WEWNĘTRZNA PROKURATUR

Rozdział 1

Przepisy wstępne

§ 1. Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wykonują swe zadania na podstawie ustawy o prokuraturze i innych ustaw oraz przepisów niniejszego regulaminu.

§ 2. Właściwość prokuratora bez bliższego określenia oznacza ustalony wewnętrznym podziałem zadań zakres jego czynności w jednostce organizacyjnej prokuratury, do której został powołany.

§ 3. Przepisy regulaminu o przełożonych odnoszą się także do ich zastępców.

§ 4. Artykuły powołane w regulaminie bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103, Nr 55, poz 234, Nr 100, poz. 443 i Nr 113, poz. 491), a paragrafy — paragrafy niniejszego regulaminu.

Rozdział 2

Nazwy, tablice i pieczęcie urzędowe prokuratur

§ 5. Nazwy prokuratur oraz ich ośrodków zamiejscowych określają przepisy wydane na podstawie art. 17 ust. 5 i 6.

§ 6. 1. Na zewnątrz budynku prokuratury umieszcza się w widocznym miejscu tablicę z nazwą prokuratury oraz godłem państwowym.

2. Na tablicy nie wymienia się siedziby prokuratury.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do prokuratur funkcjonujących w tymczasowych siedzibach oraz do ośrodków zamiejscowych; na tablicy wymienia się nazwy obu miejscowości.

4. Wewnątrz budynku umieszcza się tablicę informacyjną, wskazującą pełne nazwy komórek organizacyjnych prokuratury oraz ich rozmieszczenie.

§ 7. Prokuratury wojewódzkie i rejonowe używają pieczęci urzędowych z godłem państwowym i nazwą prokuratury, określonych w obowiązujących przepisach.

§ 8. Odpowiedzialność za posługiwanie się pieczęciami i ich przechowywanie spoczywa na kierownikach sekretariatów.

Rozdział 3

Wewnętrzna struktura prokuratur

§ 9. 1. W prokuraturach wojewódzkich mogą być tworzone wydziały oraz działy — samodzielne bądź wchodzące w skład wydziałów, obejmujące swym zakresem działania problematykę: postępowania przygotowawczego, postępowania sądowego, udziału prokuratora w innych postępowaniach, sprawy organizacyjne, kadrowe oraz budżetowo-administracyjne.

2. W prokuraturach wojewódzkich, w których siedzibie powołano sądy apelacyjne, tworzy się ponadto wydziały obejmujące swym zakresem działania udział prokuratorów w postępowaniu przed tymi sądami.

3. Wydziałami kierują naczelnicy wydziałów, a działami — kierownicy działów.

§ 10. 1. W prokuraturach rejonowych mogą być tworzone działy lub sekcje — samodzielne bądź wchodzące w skład działów, według kryteriów rzeczowych lub terytorialnych.

2. Działami lub sekcjami kierują kierownicy tych komórek, a w prokuraturach o niewielkiej obsadzie kadrowej — prokurator rejonowy lub jego zastępca.

§ 11. W każdej prokuraturze działa sekretariat wykonujący prace kancelaryjno-biurowe i pomocnicze w sprawach załatwianych przez prokuratorów lub w zleconym zakresie przewidziane w ustawach czynności formalnoprawne, które nie są zastrzeżone do wyłącznej kompetencji prokuratora.

§ 12. Szczegółowe zasady dotyczące wewnętrznej organizacji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz zakres działania sekretariatów i innych działów administracji określa zarządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane na podstawie art. 18 ust. 2.

Rozdział 4

Organizacja pracy prokuratur

§ 13. 1. Prokurator, wykonując samodzielnie czynności określone w ustawach, jest odpowiedzialny za prawidłowość i terminowość tych czynności, a zwłaszcza za treść i formę postanowień, zarządzeń i innych pism procesowych oraz rzetelność ustnych sprawozdań i ścisłość informacji.

2. Prokurator podpisuje sporządzone przez siebie pisma z zakresu zleconych mu czynności, jeżeli przepisy regulaminu lub wewnętrznego podziału czynności nie stanowią inaczej. Każde pismo sporządzone przez prokuratora powinno zawierać jego imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz datę.

§ 14. 1. Prawo wydawania poleceń co do treści czynności, o których mowa w art. 8 ust. 2, przysługuje przełożonym: Prokuratorowi Generalnemu, prokuratorom wojewódzkim i prokuratorom rejonowym, a ponadto w zakresie zleconych czynności — dyrektorowi Departamentu Prokuratury w Ministerstwie Sprawiedliwości i naczelnikom wydziałów (kierownikom samodzielnych działów) prokuratur wojewódzkich.

2. Jeżeli polecenie dotyczy treści czynności w postępowaniu karnym, cywilnym, administracyjnym lub innym postępowaniu, prokurator może — zwłaszcza gdy nie zgadza się z treścią polecenia — żądać doręczenia mu go na piśmie wraz z uzasadnieniem.

3. Jeżeli prokurator nie zgadza się z poleceniem, może żądać zmiany polecenia lub wyłączenia go od wykonania czynności albo od udziału w sprawie.

4. Każde z żądań, o których mowa w ust. 2 i 3, prokurator zgłasza na piśmie przełożonemu, który wydał polecenie.

§ 15. 1. Jeżeli prokurator przełożony nie uwzględnił żądania wyłączenia prokuratora od wykonania czynności albo od udziału w sprawie, prokurator może zwrócić się na piśmie o ostateczne rozstrzygnięcie tej sprawy do prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem, który wydał polecenie.

2. Uprawnienia prokuratorów bezpośrednio przełożonych przysługują w zakresie zleconych czynności także dyrektorowi Departamentu Prokuratury w Ministerstwie Sprawiedliwości wobec prokuratorów wojewódzkich oraz naczelnikowi wydziału (kierownikowi samodzielnego działu) prokuratury wojewódzkiej wobec prokuratorów rejonowych.

§ 16. Stanowisko zajęte przez przełożonego w związku z żądaniem, o którym mowa w § 14 ust. 3 i § 15 ust. 1, powinno być wyrażone na piśmie.

§ 17. Prokurator przełożony, który nie uwzględnił żądania prokuratora zmiany polecenia lub wyłączenia go od wykonania czynności albo od udziału w sprawie, przejmuje odpowiedzialność służbową za treść czynności; prokurator występujący z żądaniem obowiązany jest wykonać polecenie.

§ 18. 1. Prokurator przełożony uprawniony jest do przejęcia sprawy i wykonania czynności należącej do prokuratora podległego, a także do zmiany lub uchylenia jego decyzji.

2. Zmiana lub uchylenie decyzji, której treść podana została do wiadomości stron, ich pełnomocników lub obrońców oraz innych uprawnionych osób, może nastąpić wyłącznie z zachowaniem trybu i zasad określonych w ustawie.

§ 19. Prokurator pełniący funkcję kierownika komórki organizacyjnej w danej prokuraturze jest zwierzchnikiem w stosunku do prokuratorów zatrudnionych w tej komórce.

§ 20. Prokuratorem nadrzędnym jest prokurator kierujący jednostką organizacyjną prokuratury wyższego stopnia, a także prokurator tej jednostki w zakresie zleconych mu czynności.

§ 21. Zapatrywania prawne i wskazania prokuratora nadrzędnego co do dalszego postępowania, zawarte w treści decyzji podjętej w trybie instancyjnym, są wiążące dla prokuratorów prokuratury niższego stopnia.

§ 22. 1. Prokurator przełożony (nadrzędny), wydając polecenie, powinien zachować drogę służbową. Zachowanie takiej drogi obowiązuje również w korespondencji z prokuratorem przełożonym (nadrzędnym).

2. Jeżeli jednak polecenie zostało wydane z pominięciem drogi służbowej, prokurator wykonujący je zawiadamia o tym bezpośredniego zwierzchnika.

§ 23. Jeżeli po wydaniu polecenia a przed jego wykonaniem lub podczas wykonywania nastąpi istotna zmiana ustaleń faktycznych, uzasadniająca potrzebę wydania odmiennego polecenia, prokurator wykonujący polecenie niezwłocznie informuje o tym przełożonego lub zwierzchnika, a gdy nie jest to możliwe — wykonuje polecenie z uwzględnieniem powstałej zmiany lub odstępuje od wykonania, informując o tym natychmiast wydającego polecenie.

§ 24. Zastępowanie się prokuratorów przy wykonywaniu czynności określonych w podziale ich zadań wymaga zgody zwierzchnika, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki — bezzwłocznego powiadomienia go o tym, po wykonaniu czynności.

§ 25. Przed przekazaniem sprawy według właściwości innej jednostce organizacyjnej prokuratury należy dokonać czynności nie cierpiących zwłoki.

§ 26. 1. W razie potrzeby dokonania czynności w okręgu działania innej prokuratury, można zwrócić się do niej o udzielenie pomocy prawnej.

2. We wniosku o udzielenie pomocy prawnej należy określić czynności, jakie mają być dokonane, oraz wskazać okoliczności wymagające wyjaśnienia. Do wniosku powinny być dołączone niezbędne odpisy akt sprawy. Akta lub odpowiednią ich część przesyła się tylko w razie istotnej potrzeby, mając na uwadze, aby nie hamowało to toku postępowania.

3. Prokurator wezwany do udzielenia pomocy prawnej powinien bezzwłocznie dokonać czynności, tak aby nie zachodziła konieczność ich powtarzania lub uzupełniania, a także z własnej inicjatywy wykonać inne niezbędne czynności.

4. Jeżeli zleconych czynności nie można wykonać w ciągu 14 dni, należy bezzwłocznie zawiadomić właściwego prokuratora o przyczynie zwłoki, z podaniem terminu wykonania czynności.

§ 27. 1. Zawiadomienie o odmowie lub częściowej odmowie uwzględnienia prośby, wniosku lub skargi należy wysłać zainteresowanemu bezzwłocznie, wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługujących mu uprawnieniach.

2. Jeżeli prośba, wniosek lub skarga pochodzi od osoby nie będącej w stanie dochodzić swych praw, prokurator, gdy nie jest obowiązany do podjęcia działania z urzędu, powinien rozważyć możliwość udzielenia tej osobie pomocy prawnej lub zainteresować właściwą instytucję potrzebą udzielenia takiej pomocy.

§ 28. 1. W korespondencji między jednostkami organizacyjnymi prokuratury obowiązują następujące zasady:

1) prokurator wojewódzki podpisuje pisma do Prokuratora Generalnego oraz do dyrektora departamentu (gabinetu, biura) Ministerstwa Sprawiedliwości; inne pisma do Ministerstwa Sprawiedliwości może podpisywać naczelnik wydziału prokuratury wojewódzkiej,
2) pisma z prokuratury wojewódzkiej do prokuratora rejonowego podpisuje prokurator wojewódzki lub prokurator nadrzędny działający w zakresie zleconych mu czynności.

2. Prokurator rejonowy może na żądanie departamentu (gabinetu, biura) Ministerstwa Sprawiedliwości przekazać korespondencję bez pośrednictwa prokuratora wojewódzkiego.

§ 29. 1. Pisma prokuratora wojewódzkiego do naczelnych i centralnych organów państwowych oraz do przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych przesyła się za pośrednictwem odpowiednich departamentów (gabinetu) Ministerstwa Sprawiedliwości, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pism procesowych.

Rozdział 5

Czas urzędowania, dyżury i godziny przyjęć interesantów

§ 30. Prokurator wojewódzki określa rozkład czasu pracy w prokuraturze wojewódzkiej i w prokuraturach rejonowych, uwzględniając zasady przyjęte w terenowych organach administracji rządowej i w innych urzędach państwowych.

§ 31. 1. Prokurator przełożony może zarządzić pełnienie przez prokuratorów dyżurów po godzinach pracy lub w dni wolne od pracy.

2. W razie niepełnienia dyżurów należy zapewnić możliwość kontaktu służbowego z wyznaczonym prokuratorem po godzinach pracy w celu załatwienia pilnych spraw.

§ 32. 1. Sekretariaty prokuratur wojewódzkich i rejonowych przyjmują interesantów przez cały czas urzędowania.

2. Kierownicy jednostek organizacyjnych prokuratury ustalają godziny przyjęć interesantów osobiście oraz przez swych zastępców i pozostałych prokuratorów.

§ 33. 1. Dni i godziny przyjęć interesantów podaje się do publicznej wiadomości przez ogłoszenie na tablicy informacyjnej w budynku prokuratury.

2. Na tablicy informacyjnej podaje się także godziny przyjęć kierowników jednostek organizacyjnych wyższego stopnia w sprawach skarg i wniosków.

Dział II

KIEROWANIE PRACĄ PROKURATUR

Rozdział 1

Zadania kierowników jednostek i komórek organizacyjnych prokuratur

§ 34. Prokuratorzy pełniący funkcje kierownicze odpowiedzialni są za prawidłową i sprawną realizację zadań służbowych w powierzonych im jednostkach i komórkach organizacyjnych prokuratury, a w szczególności za właściwą organizację pracy oraz kształtowanie w podległych im zespołach postaw indywidualnej odpowiedzialności za wyniki pracy.

§ 35. W celu realizacji zadań służbowych prokurator wojewódzki może wydawać stosowne zarządzenia i pisma okólne.

§ 36. Kierownicy jednostek organizacyjnych prokuratury dokonują podziału czynności, sporządzają plany pracy obejmujące ważniejsze działania, sprawują nadzór nad pracą podległych prokuratorów, w razie potrzeby zwołują odprawy, narady i konferencje oraz podejmują inne niezbędne czynności dla prawidłowego i sprawnego kierowania jednostką.

§ 37. Kierownicy jednostek organizacyjnych reprezentują prokuraturę wobec organów państwowych i samorządowych działających na terenie ich właściwości oraz współdziałają z nimi w zakresie przewidzianym w ustawach.

§ 38. Współdziałanie, o którym mowa w § 37, nie może powodować naruszenia niezależności prokuratora, a zwłaszcza pozaprawnego wpływania na jego decyzje i czynności.

Rozdział 2

Podział czynności

§ 39. 1. Kierownicy jednostek organizacyjnych prokuratury dokonują podziału czynności podległych im prokura-

torów, określając zakres i rodzaj wykonywanych przez nich zadań, z jednoczesnym wskazaniem czynności zastrzeżonych dla siebie oraz form i zakresu służbowego nadzoru wewnętrznego.

2. Przy podziale czynności należy w miarę możliwości uwzględnić indywidualne zainteresowania, kwalifikacje, uzdolnienia i doświadczenie zawodowe poszczególnych pracowników, a także przestrzegać zasady równomiernego obciążenia ich pracą.

3. Podziału czynności dokonuje się w formie zarządzenia, którego treść podaje się do wiadomości wszystkich pracowników, czyniąc o tym stosowną adnotację z datą i podpisem zainteresowanych.

§ 40. Prokurator jest obowiązany:

1) na polecenie przełożonego wykonywać również czynności, które nie należą do jego obowiązków określonych podziałem czynności,
2) z ważnych względów służbowych, zwłaszcza w przypadkach nie cierpiących zwłoki albo na polecenie przełożonego, wykonywać swe obowiązki także poza ustalonym czasem pracy,
3) powiadomić niezwłocznie przełożonego o przeszkodzie uniemożliwiającej pełnienie służby.

§ 41. Przełożeni i zwierzchnicy, niezależnie od sprawowania funkcji kierowniczych, powinni także wykonywać czynności bezpośrednio związane z realizacją zadań ustawowych prokuratury.

Rozdział 3

Nadzór służbowy

§ 42. Prokurator przełożony i zwierzchnik służbowy sprawują nadzór nad czynnościami podległych prokuratorów.

§ 43. Z tytułu sprawowanego nadzoru w ramach tej samej jednostki organizacyjnej przełożony w szczególności:

1) kontroluje obciążenie i wydajność pracy podległych prokuratorów,
2) może żądać relacji o przebiegu czynności w poszczególnych sprawach i w razie potrzeby wydawać polecenia co do kierunków postępowania, a nawet treści czynności,
3) zapoznaje się z aktami prowadzonych postępowań,
4) sprawdza przygotowanie i poziom wystąpień prokuratorskich przed sądem,
5) dokonuje kontroli załatwianych spraw,
6) przeprowadza analizy prawidłowości realizacji zadań służbowych.

§ 44. 1. O wszczęciu postępowania przygotowawczego w sprawach dużej wagi, ze względu na ich rodzaj, charakter i skutki, prokurator jest obowiązany bezzwłocznie informować prokuratora nadrzędnego. Z własnej inicjatywy prokurator powinien informować prokuratora nadrzędnego o sprawach zawiłych, zwłaszcza gdy sprawa wymaga konsultacji. Sprawy te mogą być objęte nadzorem służbowym prokuratora nadrzędnego.

2. Decyzję o objęciu sprawy nadzorem podejmuje w Ministerstwie Sprawiedliwości dyrektor lub wicedyrektor Departamentu Prokuratury, a w prokuraturze wojewódzkiej — prokurator wojewódzki, jego zastępca lub naczelnik wydziału, informując o tym odpowiednią jednostkę organizacyjną.

§ 45. 1. Sprawowanie nadzoru służbowego przez jednostkę nadrzędną powinno odbywać się z poszanowaniem zasady samodzielności prokuratora.

2. Wykonywanie nadzoru służbowego polega przede wszystkim na osobistym zapoznaniu się prokuratora sprawującego nadzór z aktami sprawy w celu udzielenia konsultacji lub wytycznych. Jeżeli zachodzi potrzeba wydania odpowiednich poleceń co do treści czynności, należy przekazać je kierownikowi jednostki lub jego zastępcy; nadzór nie może ograniczać się wyłącznie do żądania nadsyłania informacji i sprawozdań.

§ 46. Prokurator nadrzędny, sprawujący bezpośredni nadzór nad postępowaniem prowadzonym w prokuraturze niższego stopnia, nie może rozstrzygać zażaleń na powzięte w toku tego postępowania — na jego polecenie lub za jego zgodą — postanowienia i inne decyzje podlegające zaskarżeniu. Do rozstrzygnięcia takiego zażalenia wyznacza się innego prokuratora.

§ 47. Funkcje nadzorcze Prokuratora Generalnego w stosunku do prokuratorów prokuratur wojewódzkich oraz prokuratorów wojewódzkich wobec podległych prokuratorów prokuratur rejonowych są realizowane także poprzez nadzór instancyjny oraz wizytacje i lustracje.

Rozdział 4

Aprobata

§ 48. Aprobata należy do prokuratora przełożonego lub zwierzchnika służbowego, którym uprawnienie to przekazano.

§ 49. 1. Udzielenie aprobaty lub odmowa jej udzielenia następuje przez zamieszczenie na rękopisie albo odpisie pisma procesowego odpowiedniej adnotacji, daty i podpisu.

2. W razie odmowy aprobaty, informuje się prokuratora o powodach tej decyzji i udziela mu wskazówek co do sposobu załatwienia sprawy lub usunięcia stwierdzonych uchybień.

§ 50. Jeżeli uzyskanie aprobaty przed podjęciem określonej decyzji jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione, a okoliczności sprawy wymagają niezwłocznego działania, prokurator decyduje samodzielnie, zawiadamiając bezzwłocznie przełożonego lub zwierzchnika o zajętym stanowisku.

§ 51. Postanowienia kończące postępowanie przygotowawcze, akty oskarżenia oraz wnioski procesowe sporządzone przez asesora podlegają aprobacie.

§ 52. 1. Prokurator przełożony może w razie potrzeby zarządzić objęcie aprobatą wszystkich bądź niektórych pism procesowych, wymienionych w § 51, sporządzonych przez podległego mu prokuratora.

2. Zarządzenie o objęciu aprobatą uchyla się po ustaniu przyczyny powodującej jego wydanie.

Rozdział 5

Wizytacja i lustracja

§ 53. 1. Wizytację i lustrację przeprowadza się stosownie do potrzeb, zwłaszcza gdy pojawiają się sygnały o istotnych nieprawidłowościach w działalności danej prokuratury. Wizytację prokuratur rejonowych przeprowadza się jednak nie rzadziej niż raz na 3 lata. Lustrację przeprowadza się, gdy zachodzi potrzeba pilnego usunięcia powtarzających się uchybień w praktyce danej prokuratury.

2. Wizytacja i lustracja obejmuje:

1) kontrolę realizacji ustawowych zadań przez jednostki organizacyjne prokuratury, a zwłaszcza badanie prawidłowości i poziomu pracy,
2) ocenę wypełniania obowiązków służbowych przez prokuratorów i pracowników administracyjnych oraz ich kwalifikacji zawodowych i kultury pracy,
3) ocenę sposobu kierowania, a zwłaszcza organizacji pracy i podziału czynności w kontrolowanych prokuraturach,
4) udzielanie jednostkom organizacyjnym prokuratury instruktażu w rozwiązywaniu istotnych problemów w pracy oraz w usprawnianiu ich działalności.

§ 54. 1. Zarządzenie o przeprowadzeniu wizytacji lub lustracji prokuratury wojewódzkiej wydaje Prokurator Generalny, a prokuratury rejonowej — prokurator wojewódzki.

2. W zarządzeniu określa się zadania, zakres, termin oraz skład zespołu wizytującego, ze wskazaniem prokuratora — przewodniczącego zespołu.

§ 55. O zamierzonej wizytacji zawiadamia się kierownika prokuratury w terminie umożliwiającym przygotowanie żądanych materiałów i akt. Termin ten nie może być krótszy niż 14 dni.

§ 56. Wizytacje i lustracje przeprowadzają wizytatorzy oraz inspektorzy do spraw biurowości. Do udziału w wizytacjach i lustracjach mogą być powoływani pracownicy prokuratur wojewódzkich, z wyłączeniem pracowników kontrolowanej jednostki organizacyjnej.

§ 57. Poczynione w toku wizytacji (lustracji) ustalenia omawia się z zainteresowanymi prokuratorami i innymi pracownikami, wysłuchując ich wyjaśnień. O istotniejszych spostrzeżeniach, wskazujących na potrzebę bezzwłocznego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, informuje się kierownika jednostki.

§ 58. Z przebiegu wizytacji sporządza się protokół, który powinien zawierać:

1) określenie zakresu wizytacji,
2) poczynione ustalenia oraz w razie potrzeby sposób usunięcia przyczyn stwierdzonych nieprawidlowości,
3) liczbę skontrolowanych spraw, oceny badanych działów pracy i ogólną ocenę kontrolowanej jednostki oraz określenie poziomu pracy prokuratorów i pracowników administracyjnych, a także osobną ocenę pracy kierownika jednostki organizacyjnej,
4) wnioski końcowe i zalecenia powizytacyjne.

§ 59. 1. Przy formułowaniu ocen bierze się pod uwagę ustalenia dotyczące zwłaszcza:

1) prawidłowości czynności procesowych,
2) sprawności i poziomu prowadzonych bądź nadzorowanych postępowań,
3) wszechstronności oraz dokładności w zakresie ustaleń faktycznych,
4) przestrzegania terminów procesowych,
5) trafności podejmowanych decyzji oraz poziomu sporządzanych orzeczeń i innych pism procesowych,
6) aktywności i poziomu wystąpień prokuratorskich w postępowaniu sądowym,
7) prawidłowości oceny orzeczeń sądowych i praktyki rewizyjnej.

2. Za oczywiście rażące uchybienia w pracy uważa się zwłaszcza:

1) znaczną i zawinioną przewlekłość postępowania,
2) bezpodstawną decyzję w przedmiocie tymczasowego aresztowania,
3) bezpodstawne postanowienie kończące postępowanie przygotowawcze,
4) nieuzasadniony akt oskarżenia,
5) oczywiście niesłuszny wniosek w zakresie wymiaru kary,
6) niezaskarżenie oczywiście niesłusznego orzeczenia sądowego,
7) zawinione niewykonanie polecenia przełożonego co do treści czynności lub niezachowanie terminu zawitego.

3. Przy formułowaniu ogólnej oceny kontrolowanej jednostki uwzględnia się ponadto:

1) stan kadrowy i warunki pracy prokuratury objętej kontrolą,
2) stopień obciążenia przypadającego na jednego pracownika,
3) odsetek skomplikowanych spraw,
4) liczbę oraz zasadność skarg na prokuratorów i pracowników administracyjnych prokuratury.

4. Przy ustalaniu wyników wizytacji ocenia się poszczególne działy pracy oraz całokształt funkcjonowania kontrolowanej prokuratury, określając, czy i w jakim stopniu wywiązuje się ona z ustawowych zadań, z uwzględnieniem wyników poprzedniej kontroli.

§ 60. 1. Protokół wizytacji w ciągu 14 dni od jej zakończenia przesyła się kierownikowi kontrolowanej jednostki, który ma prawo zgłosić uwagi do protokołu w terminie 7 dni od jego otrzymania. W razie potrzeby do uwag tych ustosunkowuje się zespół wizytacyjny.

2. Ocenę pracy prokuratury, przedstawioną przez zespół wizytacyjny, zatwierdza — po rozpatrzeniu uwag kierownika kontrolowanej jednostki — prokurator przełożony zarządzający wizytację; przełożony podpisuje zalecenia powizytacyjne.

§ 61. 1. Wyniki wizytacji omawia się na naradzie prokuratorów kontrolowanej jednostki w terminie 14 dni od przekazania uwag do protokołu powizytacyjnego.

2. Omówienie wyników wizytacji w prokuraturze wojewódzkiej odbywa się z udziałem Prokuratora Generalnego, a w prokuraturze rejonowej — z udziałem prokuratora wojewódzkiego.

§ 62. W razie stwierdzenia oczywiście rażących uchybień przeprowadza się — po upływie wyznaczonego terminu — sprawdzenie wykonania zaleceń powizytacyjnych.

§ 63. 1. Z lustracji sporządza się notatkę, w której zamieszcza się dane dotyczące jej zakresu, poczynionych ustaleń, ujawnionych uchybień i ich przyczyn, wydanych zaleceń oraz podjętych środków.

2. Notatkę z lustracji przesyła się kierownikowi kontrolowanej jednostki, zakreślając termin wykonania zaleceń.

Rozdział 6

Informacje i sprawozdawczość

§ 64. Prokurator informuje bezzwłocznie przełożonego o ważniejszych wydarzeniach poruszających opinię społeczną, naruszeniach w stopniu znacznym porządku prawnego, a zwłaszcza o sprawach dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter i skutki.

§ 65. Prokurator przełożony może żądać informacji lub sprawozdania dotyczącego poszczególnej sprawy lub grupy spraw.

§ 66. Zasady sporządzania sprawozdań statystycznych oraz bieżącej statystyki policyjno-prokuratorskiej określają odrębne przepisy.

Rozdział 7

Współdziałanie z prasą

§ 67. 1. Prokuratorzy współdziałają z prasą w zakresie:

1) upowszechniania informacji służących umacnianiu praworządności,
2) urzeczywistniania zasady jawności życia publicznego i kontroli społecznej oraz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom życia społecznego.

2. Współdziałanie z prasą prokuratorzy realizują przez:

1) przekazywanie informacji dotyczących działalności prokuratury, ze szczególnym uwzględnieniem spraw poruszających opinię społeczną,
2) konferencje prasowe, wywiady i publikacje o tematyce społeczno-prawnej.

§ 68. Stałe kontakty z prasą utrzymują:

1) w prokuraturach wojewódzkich — rzecznicy prasowi.
2) w prokuraturach rejonowych — prokurator rejonowy lub jego zastępca.

§ 69. Udzielane prasie informacje nie mogą naruszać chronionych prawem dóbr osobistych uczestników postępowania.

§ 70. Odpowiedzi na krytykę oraz sprostowania publikowanych wiadomości nieprawdziwych lub nieścisłych kierują do prasy rzecznicy prasowi.

Dział III

SPRAWY OSOBOWE

Rozdział 1

Wnioski i decyzje w sprawach ze stosunku pracy podległych prokuratorów i innych pracowników

§ 71. Prokurator rejonowy przedstawia prokuratorowi wojewódzkiemu pisemne wnioski w sprawach ze stosunku pracy podległych pracowników.

§ 72. 1. Prokurator wojewódzki:

1) dokonuje podziału etatów prokuratorskich, administracyjnych i obsługi na prokuratury rejonowe i komórki organizacyjne prokuratury wojewódzkiej,
2) występuje z wnioskami o powołanie i odwołanie prokuratorów oraz mianowanie i zwolnienie asesorów prokuratury, powołanie do pełnienia funkcji i odwołanie prokuratora rejonowego, naczelnika wydziału, kierownika samodzielnego działu w prokuraturze wojewódzkiej oraz kierownika ośrodka zamiejscowego prokuratury wojewódzkiej, o wyznaczenie prokuratora do występowania przed sądem apelacyjnym, a także w innych sprawach zastrzeżonych do decyzji Prokuratora Generalnego,
3) powołuje do pełnienia funkcji w prokuraturze wojewódzkiej: wizytatora, rzecznika prasowego, kierownika wojewódzkiego ośrodka szkolenia, konsultanta, kierownika działu w wydziale oraz do pełnienia funkcji w prokuraturze rejonowej: zastępcy prokuratora rejonowego, kierownika ośrodka zamiejscowego, kierownika działu i sekcji oraz odwołuje z tych funkcji,
4) wyznacza patronów aplikantów po rozpatrzeniu wniosków prokuratorów rejonowych,
5) mianuje i zwalnia aplikantów prokuratury,
6) powierza na okres do 6 miesięcy pełnienie funkcji prokuratora rejonowego, naczelnika wydziału lub kierownika samodzielnego działu w prokuraturze wojewódzkiej oraz kierownika ośrodka zamiejscowego prokuratury wojewódzkiej,
7) w granicach posiadanego funduszu, z zachowaniem przepisów o wynagrodzeniu, przyznaje podległym pracownikom administracyjnym i obsługi kolejne wyższe stawki wynagrodzenia zasadniczego i dodatków,
8) ze względów służbowych deleguje pracowników do innej jednostki w tej samej lub innej miejscowości,
9) udziela prokuratorowi urlopu w wymiarze do 1 miesiąca dla załatwienia ważnych spraw rodzinnych lub osobistych,
10) na podstawie przepisów szczególnych udziela urlopów wychowawczych oraz aplikantom i pracownikom administracyjnym urlopów bezpłatnych,
11) podejmuje decyzje we wszystkich innych sprawach dotyczących pracowników, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Uprawnienie do podejmowania decyzji w prokuraturach rejonowych w sprawach ze stosunku pracy pracowników obsługi prokurator wojewódzki może przekazać prokuratorom rejonowym.

3. Prokurator wojewódzki przyjmuje ślubowania od aplikantów i pracowników administracyjnych, wręcza akty nominacyjne i wyróżnienia.

§ 73. 1. Prokurator wojewódzki wydaje decyzje i składa wnioski w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej:

1) prokuratorów — w ramach ustawowych uprawnień przełożonego dyscyplinarnego,
2) mianowanych pracowników administracyjnych i aplikantów — w ramach określonych przepisami prawa uprawnień kierownika urzędu.

2. Jeżeli zachodzi potrzeba pociągnięcia prokuratora do odpowiedzialności karnej, właściwy prokurator, po dokonaniu niezbędnych czynności, występuje do przełożonego dyscyplinarnego o skierowanie do komisji dyscyplinarnej wniosku o zezwolenie na ściganie.

3. Przełożony dyscyplinarny w wypadku, o którym mowa w ust. 2, rozważy potrzebę zawieszenia prokuratora w czynnościach.

§ 74. 1. Kierownik jednostki organizacyjnej prokuratury ustala roczny plan urlopów prokuratorów i innych pracowników.

2. Prokurator wojewódzki ustala także plan urlopów prokuratorów rejonowych.

3. Kierownicy jednostek organizacyjnych prokuratury — zgodnie z ustalonym planem — udzielają urlopów wypoczynkowych oraz decydują o konieczności odwołania z urlopu wypoczynkowego podległych im prokuratorów i innych pracowników.

Rozdział 2

Wydawanie opinii

§ 75. 1. O prokuratorach i innych pracownikach powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wydaje się opinię w związku z rozwiązaniem albo wygaśnięciem stosunku pracy, a także po odbyciu aplikacji lub stażu oraz na prośbę pracownika.

2. Opinię sporządza się zgodnie z przepisami kodeksu pracy i wydanymi na ich podstawie przepisami wykonawczymi; wydaje ją prokurator wojewódzki.

3. Z treścią opinii zapoznaje pracownika jego bezpośredni zwierzchnik.

§ 76. Opinia może być udostępniona do wglądu tylko pracownikowi, którego dotyczy, jego zwierzchnikom i przełożonym, a także osobom prowadzącym postępowanie służbowe lub dyscyplinarne wobec danego pracownika.

Dział IV

WOJEWÓDZKIE ZGROMADZENIE PROKURATORÓW I KOLEGIUM PROKURATURY WOJEWÓDZKIEJ

§ 77. Prokurator wojewódzki ustala projekt porządku dziennego posiedzenia wojewódzkiego zgromadzenia prokuratorów oraz kolegium prokuratury wojewódzkiej.

§ 78. Na posiedzenie zgromadzenia i kolegium mogą być zaproszeni prokuratorzy rejonowi i kierownicy komórek organizacyjnych prokuratury wojewódzkiej i rejonowej oraz przedstawiciele związku zawodowego. W razie potrzeby w posiedzeniach mogą uczestniczyć osoby spoza prokuratury.

§ 79. 1. Zgromadzenie i kolegium wyrażają opinię lub zajmują inne stanowisko w formie uchwały, której treść należy zamieścić w protokole posiedzenia.

2. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów członków zgromadzenia i kolegium obecnych na posiedzeniu.

§ 80. 1. Z przebiegu posiedzenia zgromadzenia i kolegium sporządza się protokół, który powinien zawierać streszczenie dyskusji oraz treść powziętych uchwał.

2. Protokół podpisują prokurator wojewódzki i protokolant.

Część szczególna

Dział I

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE

Rozdział 1

Zasady ogólne

§ 81. Prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze jest odpowiedzialny za zgodny z prawem przebieg tego postępowania.

§ 82. 1. Jeżeli w sprawie wszczęto śledztwo, prowadzi się je w stosunku do wszystkich czynów ujawnionych w jego przebiegu.

2. Prokurator jest również uprawniony do wszczęcia i prowadzenia dochodzenia osobiście.

§ 83. Jednym postępowaniem przygotowawczym powinno się obejmować wszystkie czyny pozostające w związku podmiotowym lub przedmiotowym z czynem stanowiącym podstawę jego wszczęcia.

§ 84. 1. Przy łączeniu spraw należy kierować się zasadą, że później wszczęte postępowanie dołącza się do wcześniej wszczętego.

2. W razie równoczesnego prowadzenia śledztwa i dochodzenia, materiały dochodzenia dołącza się do akt śledztwa, niezależnie od daty wszczęcia postępowania; jednakże do sprawy, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, dołącza się akta innych spraw.

3. W razie połączenia spraw, czas trwania postępowania przygotowawczego liczy się od najwcześniejszej daty jego wszczęcia.

§ 85. Jeżeli dla uproszczenia lub przyspieszenia postępowania przygotowawczego zachodzi potrzeba wyłączenia do odrębnego postępowania części materiałów dotyczących niektórych osób lub czynów, należy wydać stosowne postanowienie ze wskazaniem — przez określenie numerów kart akt i oznaczenie dowodów — jakie materiały podlegają wyłączeniu. Czas trwania wyłączonego postępowania liczy się od daty wszczęcia postępowania pierwotnego tylko wówczas, gdy w wyłączonym zakresie były dokonywane czynności procesowe; należy wówczas wyłączyć także odpis postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia.

W pozostałych wypadkach, opierając się na wyłączonych materiałach, wydaje się postanowienie o wszczęciu postępowania.

§ 86. Jeżeli przyjęcie wniosku o ściganie jest połączone z przyjęciem zawiadomienia o przestępstwie, sporządza się jeden protokół. W razie stwierdzenia w toku postępowania, że przestępstwo jest ścigane na wniosek, należy wezwać pokrzywdzonego do złożenia oświadczenia, czy żąda ścigania.

§ 87. Prokurator, który wszczął postępowanie w sprawie o przestępstwo popełnione w okręgach kilku prokuratur, prowadzi je do zakończenia, chyba że przekazanie sprawy innemu prokuratorowi, także właściwemu miejscowo, będzie miało istotny wpływ na przebieg i wyniki postępowania.

§ 88. W sprawach o przestępstwo określone w art. 186 kk postępowanie prowadzi się w okręgu, w którym zamieszkuje pokrzywdzony.

§ 89. 1. W sprawach o kradzieże w transporcie lądowym, wodnym i powietrznym oraz o przestępstwa dokonane na szkodę pasażerów korzystających z tego transportu, w razie niemożności ustalenia miejsca popełnienia przestępstwa, właściwy do prowadzenia bądź nadzorowania postępowania przygotowawczego jest prokurator, w którego okręgu działania przestępstwo zostało stwierdzone.

2. Prokurator, który został zawiadomiony o dokonanym w czasie transportu przestępstwie, co do którego nie jest właściwy miejscowo, jest obowiązany zapewnić bezzwłoczne dokonanie czynności niezbędnych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa, a następnie przekazać sprawę według właściwości.

3. W razie niemożności określenia miejsca stwierdzenia (ujawnienia) przestępstwa, o którym mowa w ust. 1, właściwy jest prokurator, który przyjął lub w którego okręgu działania przyjęto zawiadomienie o przestępstwie.

§ 90. W razie stwierdzenia, że sprawca przestępstwa podlegającego orzecznictwu sądów powszechnych popełnił także przestępstwo podlegające orzecznictwu sądów wojskowych lub wspólnie z osobą podlegającą orzecznictwu tych sądów, prokurator, po dokonaniu czynności niezbędnych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa, wydaje postanowienie o przekazaniu sprawy właściwemu prokuratorowi wojskowemu.

§ 91. Zarządzenie prokuratora może być wydane ustnie, gdy nie przysługuje na nie zażalenie. O wydaniu takiego zarządzenia prokurator czyni w aktach podręcznych stosowną adnotację.

§ 92. Osobę albo instytucję państwową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, informuje się o wszczęciu i sposobie zakończenia postępowania przygotowawczego albo o odmowie jego wszczęcia.

Rozdział 2

Wszczęcie postępowania przygotowawczego

§ 93. 1. Prokurator w każdym wypadku przyjmuje zgłoszone ustnie zawiadomienie o przestępstwie i sporządza protokół, informując zgłaszającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe oskarżenie lub zawiadomienie o nie popełnionym przestępstwie.

2. Jeżeli okoliczności przytoczone w zawiadomieniu nie wymagają bezzwłocznego podjęcia czynności, prokurator jest obowiązany nadać bieg sprawie najpóźniej w terminie 7 dni od dnia sporządzenia protokołu lub otrzymania pisemnego zawiadomienia o przestępstwie.

§ 94. 1. Czynności, o których mowa w art. 258 § 2 kpk, mogą polegać w szczególności na:

1) osobistym przyjęciu przez prokuratora od pokrzywdzonego do protokołu zawiadomienia o przestępstwie,
2) zażądaniu przedstawienia dodatkowych dokumentów albo wyjaśnień niezbędnych dla prawidłowej oceny zdarzenia, którego dotyczy zawiadomienie,
3) zażądaniu przeprowadzenia kontroli w określonym zakresie,
4) przyjęciu uzupełniających informacji od przedstawiciela pokrzywdzonej instytucji lub od inspektora organu kontroli,
5) zażądaniu nadesłania dokumentacji lekarskiej dotyczącej osoby pokrzywdzonej, uzyskanej w trybie pozaprocesowym, a w razie zgonu tej osoby — urzędowego stwierdzenia przyczyny zgonu oraz protokołu oględzin i otwarcia zwłok.

2. Nie jest dopuszczalne dokonywanie na podstawie art. 258 § 2 kpk czynności wymagających spisania protokołu, z wyjątkiem przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i wniosku o ściganie.

§ 95. Anonimowe zawiadomienie o przestępstwie nie może stanowić podstawy do wszczęcia postępowania przygotowawczego bez uprzedniego sprawdzenia przytoczonych okoliczności. Zawiadomienie takie prokurator może przekazać Policji lub organom kontroli, żądając informacji o wynikach sprawdzenia, albo pozostawia się je bez biegu.

§ 96. Podejmując decyzję o zatwierdzeniu wydanego przez Policję postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, prokurator bada w szczególności, czy istotnie brak jest podstaw do wszczęcia postępowania i czy rozważono wszystkie okoliczności podniesione w zawiadomieniu o przestępstwie.

§ 97. Prokurator powinien zastrzec, aby Policja informowała go natychmiast o najpoważniejszych zdarzeniach, z którymi związane jest uzasadnione podejrzenie zaistnienia przestępstwa; dotyczy to zwłaszcza przypadków gwałtownej śmierci, uzasadniającej podejrzenie popełnienia zabójstwa, katastrof, poważnych wypadków drogowych i groźnych pożarów.

§ 98. 1. Jeżeli zachodzi potrzeba dokonania czynności, o których mowa w art. 267 kpk, prokurator — gdy jest obecny na miejscu zdarzenia — dokonuje osobiście tych czynności lub kieruje ich przebiegiem.

2. Prokurator, który był obecny przy dokonywaniu czynności procesowych przez Policję lub sam ich dokonywał, podejmuje decyzję w przedmiocie wszczęcia dochodzenia, przekazując od razu w ustnym poleceniu odpowiednie wytyczne. Jeżeli dalsze postępowanie przygotowawcze wymaga śledztwa, prokurator po otrzymaniu akt sprawy bezzwłocznie wydaje postanowienie o jego wszczęciu.

3. Czas trwania dochodzenia w niezbędnym zakresie liczy się od dnia dokonania pierwszej czynności procesowej.

4. W razie zaistnienia podstaw do umorzenia dochodzenia w niezbędnym zakresie, decyzję taką podejmuje się bez uprzedniego wydania postanowienia o wszczęciu postępowania przygotowawczego.

§ 99. 1. W postanowieniu o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia określa się czyn przez zwięzłe wskazanie okoliczności faktycznych należących do znamion przestępstwa, czasu i miejsca jego popełnienia oraz osoby pokrzywdzonej.

2. Wskazanie sprawcy w opisie czynu określonego w postanowieniu o wszczęciu postępowania może nastąpić, gdy jest to niezbędne dla jego poprawnego określenia, a jednocześnie zachodzą warunki do bezzwłocznego sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

Rozdział 3

Śledztwo

§ 100. 1. Bezzwłocznie po wszczęciu śledztwa sporządza się — w miarę potrzeby — plan śledztwa (czynności śledczych), zwłaszcza w sprawach zawiłych i o poważne przestępstwa. Plan śledztwa (czynności śledczych) należy aktualizować stosownie do ujawnionych nowych okoliczności.

2. Plany śledztw (czynności śledczych) przechowuje się w aktach podręcznych sprawy.

§ 101. 1. Powierzenie Policji lub innemu organowi przeprowadzenia śledztwa w całości może nastąpić w szczególności wówczas, gdy zachodzi konieczność korzystania w szerokim zakresie ze znajdujących się w ich dyspozycji środków operacyjno-technicznych.

2. Powierzenie Policji lub innemu organowi przeprowadzenia śledztwa w całości lub w określonym zakresie następuje w formie zarządzenia.

Rozdział 4

Przedstawienie zarzutów

§ 102. 1. Ogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów oraz pouczenie o prawie żądania sporządzenia jego uzasadnienia podejrzany potwierdza swoim podpisem. W razie odmowy złożenia podpisu lub przeszkody w jego złożeniu, należy o tym uczynić stosowną wzmiankę.

2. Na postanowieniu o przedstawieniu zarzutów zamieszcza się wzmiankę o zgłoszeniu przez podejrzanego lub jego obrońcę żądania sporządzenia uzasadnienia.

3. W uzasadnieniu postanowienia przytacza się w sposób zwięzły okoliczności faktyczne stanowiące podstawę przedstawienia zarzutów.

§ 103. Przepis § 102 stosuje się odpowiednio do postanowienia o uzupełnieniu lub o zmianie przedstawionych zarzutów.

§ 104. Mimo niemożności ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów należy je sporządzić, jeżeli zachodzi konieczność zawieszenia postępowania przygotowawczego z przyczyn leżących po stronie osoby podejrzanej. Postanowienie takie sporządza się również w dochodzeniu uproszczonym, jeżeli przed zawieszeniem postępowania nie przesłuchano podejrzanego.

Rozdział 5

Postępowanie dowodowe

Oddział 1

Udział stron, ich obrońców i pełnomocników

§ 105. Wnioski stron, ich obrońców i pełnomocników o przeprowadzenie określonych dowodów, dopuszczenie ich do udziału w czynnościach procesowych i udzielenie zezwolenia na przeglądanie akt sprawy należy bezzwłocznie załatwiać i powiadamiać o podjętej decyzji, dokumentując to w aktach.

§ 106. 1. W wypadku, o którym mowa w art. 272 § 1 kpk, o terminie i miejscu czynności zawiadamia się osoby uprawnione do wzięcia w niej udziału. Zawiadomienie powinno być przekazane w taki sposób i w takim terminie, ażeby osoby te mogły skorzystać z przysługujących im uprawnień.

2. Osobom uprawnionym, które nie brały udziału w czynności wskazanej w art. 272 § 1 kpk, należy na żądanie udostępnić spisany z niej protokół oraz przyjąć od nich zgłoszone oświadczenia i wnioski.

§ 107. 1. W wypadku, o którym mowa w art. 272 § 2 kpk, podejrzanego pozbawionego wolności nie sprowadza się przede wszystkim, gdy:

1) zakład karny lub areszt śledczy, w którym podejrzany jest osadzony, jest zbyt odległy od miejsca dokonywania czynności,
2) istnieją przeciwwskazania lekarskie co do konwojowania i transportu podejrzanego,
3) zachodzi uzasadniona obawa ucieczki podejrzanego.

2. Występowanie takich trudności powinno być stwierdzone notatką urzędową lub innym dokumentem.

§ 108. 1. Jeżeli żądanie dopuszczenia do udziału w czynnościach określonych w art. 273 § 1 kpk jest ogólnikowe, prokurator wzywa osobę uprawnioną do wskazania, w jakich czynnościach chce uczestniczyć.

2. Odmowna decyzja w odniesieniu do żądania, o którym mowa w ust. 1, powinna być wyjątkiem, podyktowanym rzeczywistym i konkretnym interesem śledztwa lub dochodzenia, wynikającym z okoliczności sprawy.

3. O treści postanowienia, o którym mowa w ust. 2, zawiadamia się żądającego.

4. Zgłoszenie żądania w terminie uniemożliwiającym powiadomienie osoby uprawnionej o czasie i miejscu czynności nie wstrzymuje jej dokonania. O dokonaniu czynności powiadamia się osobę uprawnioną; przepis § 106 ust. 2 stosuje się.

§ 109. Odmowa uwzględnienia żądania podejrzanego pozbawionego wolności o dopuszczenie go do udziału w czynności wskazanej w art. 273 § 1 kpk w wypadkach, gdy zachodzą poważne trudności w jego sprowadzeniu lub sprowadzenie spowodowałoby zwłokę w postępowaniu, nie wymaga wydania postanowienia; podejrzanego zawiadamia się o odstąpieniu od sprowadzenia i o powodach odstąpienia.

§ 110. Jeżeli interes postępowania przygotowawczego tego wymaga, prokurator powinien poinformować uczestnika postępowania o celowości wzięcia udziału w określonej czynności, wskazując czas i miejsce jej dokonania.

§ 111. 1. Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że podejrzany nie jest w stanie ponieść kosztów obrony, prokurator powinien pouczyć go o prawie wystąpienia z żądaniem wyznaczenia obrońcy z urzędu.

2. Po stwierdzeniu okoliczności uzasadniających wyznaczenie obrońcy z urzędu w myśl art. 70 § 1 kpk lub art. 49 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, prokurator niezwłocznie występuje z odpowiednim wnioskiem do prezesa właściwego sądu.

§ 112. Zastrzeżenie prokuratora, o którym mowa w art. 64 § 2 kpk, powinno mieć charakter wyjątkowy, podyktowany rzeczywistą potrzebą zabezpieczenia interesów postępowania. Zastrzeżenie to wymaga formy zarządzenia z uzasadnieniem.

Oddział 2

Przesłuchanie

§ 113. 1. Przed przesłuchaniem sprawdza się dane osobowe przesłuchiwanego na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, czyniąc o tym stosowną wzmiankę w protokole przesłuchania. Brak dowodu tożsamości należy również odnotować w protokole.

2. W przypadku zatrzymania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa osoby, której tożsamość budzi wątpliwości, należy podjąć czynności zmierzające do jej ustalenia. W razie niemożności ustalenia tożsamości osoby, należy — w chwili dokonywania czynności procesowej — posłużyć się danymi uzyskanymi od podejrzanego, a następnie zastosować tryb określony w ustawie — Prawo o aktach stanu cywilnego oraz w ustawie o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

§ 114. Przed pierwszym przesłuchaniem należy udzielić pokrzywdzonemu i podejrzanemu wyczerpujących informacji i pouczeń o przysługujących im uprawnieniach oraz ciążących na nich obowiązkach, jak również prawem przewidzianych konsekwencjach. O zakresie udzielonych informacji i pouczeń zamieszcza się stosowną wzmiankę w początkowej części protokołu przesłuchania (protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie).

§ 115. W protokole przesłuchania, zachowując możliwą dokładność, należy przyjąć jako formę gramatyczną relacji przesłuchiwanego osobę pierwszą czasu przeszłego i zamieszczać charakterystyczne określenia lub zwroty użyte przez osobę przesłuchiwaną oraz wzmianki dotyczące szczególnego zachowania się tej osoby. Każdą stronę protokołu przesłuchania podpisują wszystkie osoby biorące udział w czynności.

§ 116. 1. Utrwalenie przebiegu czynności protokołowanej także za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk musi następować równocześnie z protokołowaniem czynności.

2. Zapis dźwiękowy i jego przekład oraz zapis obrazu stają się załącznikami do protokołu.

3. W protokole czynności wymienionej w ust. 1 należy określić rodzaj aparatury, jaką się posługiwano, oraz podać imiona, nazwiska i adresy osób ją obsługujących oraz ich stanowiska służbowe, a nadto zamieścić informację o uprzedzeniu, o którym mowa w art. 133 § 1 kpk.

Oddział 3

Biegli

§ 117. Biegłego należy powoływać bezzwłocznie po zebraniu materiału dowodowego potrzebnego do wydania opinii.

§ 118. 1. Biegłego powołuje się przede wszystkim z listy prowadzonej przez sąd. Nie należy powoływać w charakterze biegłego osoby, która przeprowadzała w danej sprawie kontrolę albo która jest zatrudniona w pokrzywdzonej instytucji bądź w instytucji z nią związanej.

2. Nie należy powoływać jako biegłych w tej samej sprawie osób najbliższych między sobą bądź pozostających w innym stosunku, który mógłby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności.

§ 119. 1. Prokurator kieruje tokiem prac biegłego, zaznajamia go z wynikami śledztwa lub dochodzenia, niezbędnymi do wydania opinii, a w razie potrzeby — stosownie do wyników badań — może zmienić zakres opinii lub postawionych pytań.

2. Po otrzymaniu opinii prokurator bezzwłocznie zapoznaje się z opinią i w miarę potrzeby zleca jej uzupełnienie.

§ 120. Postanowienie o powołaniu biegłych lekarzy psychiatrów lub biegłego lekarza w celu oględzin zwłok i ich otwarcia wydaje, również w dochodzeniu, prokurator.

§ 121. Opinia biegłych lekarzy psychiatrów powinna zawierać stwierdzenia dotyczące poczytalności podejrzanego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu, jego aktualnego stanu zdrowia psychicznego i zdolności do udziału w postępowaniu, a w razie stwierdzenia niepoczytalności lub ograniczonej poczytalności — czy jego pozostawanie na wolności grozi poważnym niebezpieczeństwem dla porządku prawnego.

Oddział 4

Przeszukanie i dowody rzeczowe

§ 122. Przeszukanie osoby, rzeczy i pomieszczeń ma na celu:

1) znalezienie przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie, które:
   a) służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa,
   b) zachowały na sobie ślady przestępstwa,
   c) pochodzą bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa,
   d) mogą służyć jako środek dowodowy do wykrycia sprawcy czynu lub ustalenia przyczyn i okoliczności przestępstwa albo których posiadanie bez zezwolenia jest zabronione,
2) ujęcie ukrywającego się sprawcy,

3) ujawnienie mienia ruchomego osoby podejrzanej w celu tymczasowego zajęcia tego mienia,

4) odnalezienie ofiary przestępstwa albo jej zwłok.

§ 123. Podejmując decyzję w przedmiocie zatwierdzenia przeszukania, prokurator ustala, czy przeszukanie na podstawie nakazu kierownika właściwej jednostki Policji lub legitymacji służbowej jej funkcjonariusza było uzasadnione oraz czy polecenie prokuratora nie mogło być uprzednio wydane.

§ 124. 1. Prokurator wydaje postanowienie o dokonaniu przeszukania w sprawie, w której wszczęto postępowanie, gdy:

1) przedmioty wymienione w § 122 mogą stanowić dowód w danej sprawie,

2) istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że osoby lub przedmioty znajdują się tam, gdzie ma być przeprowadzone przeszukanie; może to wynikać z dowodów zebranych w postępowaniu przygotowawczym, w tym również z obserwacji własnych Policji odpowiednio udokumentowanych oraz z innych wiarygodnych źródeł.

2. W postanowieniu o przeszukaniu należy podać cel przeszukania, ze wskazaniem w miarę możności przedmiotów, które mają być znalezione i zatrzymane, imię, nazwisko i adres osoby (nazwę i adres instytucji), u której ma ono być przeprowadzone, oraz organ, któremu tę czynność zlecono.

§ 125. Prokurator przed wydaniem postanowienia o zatwierdzeniu przeszukania dokonanego bez jego polecenia powinien także zbadać, czy zostało ono przeprowadzone i udokumentowane zgodnie z przepisami kodeksu postępowania karnego. Należy przy tym zwrócić uwagę na następujące okoliczności:

1) istnienie przesłanek wskazanych w § 124 ust. 1,

2) czy wystąpił wypadek nie cierpiący zwłoki, uniemożliwiający uzyskanie polecenia prokuratora,

3) czy przed rozpoczęciem przeszukania wezwano do dobrowolnego wydania przedmiotów,

4) prawidłowość sporządzenia protokołu przeszukania, a zwłaszcza, czy zawiera on:
   a) oznaczenie miejsca oraz czasu rozpoczęcia i zakończenia czynności,
   b) określenie pomieszczeń i innych miejsc lub rzeczy objętych przeszukaniem, a w odniesieniu do osoby — jej dane osobowe,
   c) wskazanie osób uczestniczących w czynności,
   d) wyszczególnienie i opis przedmiotów wydanych dobrowolnie lub znalezionych, ze wskazaniem miejsca ich ukrycia,
   e) oświadczenie osoby, u której dokonano przeszukania, co do pochodzenia przedmiotów i sposobu przeprowadzenia czynności,
   f) określenie sposobu zabezpieczenia przedmiotów,

5) czy osobom zainteresowanym wręczono pokwitowanie, o którym mowa w art. 197 § 3 kpk.

§ 126. 1. W razie odmowy zatwierdzenia przeszukania, prokurator zarządza doręczenie odpisu postanowienia osobom, u których dokonano przeszukania, oraz zwrot zatrzymanych przedmiotów.

2. Stwierdzone przez prokuratora uchybienia związane z przeszukaniem należy wytknąć organowi, którego funkcjonariusz dokonał przeszukania, a w rażącym wypadku domagać się wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub wszcząć postępowanie karne.

§ 127. Prokurator kontroluje prawidłowość postępowania z dowodami rzeczowymi, nie dopuszczając zwłaszcza do:

1) przechowywania ich w prokuraturze bez uprzedniego zarejestrowania,

2) przechowywania w aktach sprawy dowodów rzeczowych w postaci pieniędzy polskich i zagranicznych, książeczek oszczędnościowych PKO i czekowych oraz papierów wartościowych,

3) przechowywania wartościowych dowodów rzeczowych (pieniędzy polskich i zagranicznych, kruszców, biżuterii i innych) przez organy dochodźcze,

4) zwrotu osobie uprawnionej dowodu rzeczowego bez należytego udokumentowania,

5) przekazania sądowi aktu oskarżenia bez dowodów rzeczowych.

§ 128. Prokurator, wydając polecenie wpisania przedmiotów do rejestru prokuratury, określa miejsce i sposób ich przechowywania.

Oddział 5

Zebranie danych o osobie podejrzanego

§ 129. Dane o osobie podejrzanego należy zebrać bezzwłocznie po sporządzeniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów; w wypadku rozstrzygania kwestii zastosowania środka zapobiegawczego, należy w miarę możliwości zebrać je w odniesieniu do osoby podejrzanej przed podjęciem decyzji w tym przedmiocie.

§ 130. 1. W razie potrzeby uzyskania opinii co do stanu zdrowia psychicznego podejrzanego, należy zebrać odpowiednie dane, także w drodze przesłuchań i innych stosownych czynności.

2. O wydanie dokumentacji psychiatrycznej może się zwrócić tylko prokurator.

§ 131. Jeżeli podejrzanym jest nieletni albo jeżeli karalność czynu zależy od wieku pokrzywdzonego, do akt sprawy załącza się wyciąg z aktu urodzenia podejrzanego lub pokrzywdzonego albo z dowodu osobistego rodziców.

Oddział 6

Udział prokuratora w czynnościach dowodowych

§ 132. W poważniejszych sprawach prokurator osobiście kieruje oględzinami miejsca zdarzenia oraz w razie potrzeby dokonuje odtworzenia jego przebiegu. Dotyczy to zwłaszcza spraw o zabójstwo, katastrofę komunikacyjną i budowlaną oraz wypadek przy pracy ze skutkiem śmiertelnym.

§ 133. W miarę potrzeby prokurator — poza czynnościami zastrzeżonymi dla niego — osobiście przeprowadza w śledztwie i w dochodzeniu najistotniejsze dla sprawy czynności, a zwłaszcza przesłuchuje:

1) jedynego bezpośredniego świadka zdarzenia,

2) świadków wykazujących odchylenia psychiczne i fizyczne oraz nieletnich,

3) pokrzywdzonych, przede wszystkim w sprawach o przestępstwa określone w art. 145 § 2, art. 155, 168 i 209—211 kk,

4) biegłych.

§ 134. 1. Prokurator powinien osobiście dokonywać czynności zmierzających do usunięcia niejasności w opinii biegłych oraz sprzeczności w zeznaniach lub wyjaśnieniach osób przesłuchiwanych w śledztwie powierzonym lub w dochodzeniu.

2. Czynności dowodowe przewidziane w art. 293 § 3 kpk przed podjęciem decyzji w przedmiocie wznowienia postępowania przygotowawczego powinny być dokonane przez prokuratora.

§ 135. Przy przesłuchaniu dokonywanym osobiście przez prokuratora nie może być obecny funkcjonariusz, który prowadzi postępowanie przygotowawcze.

Rozdział 6

Środki przymusu

Oddział 1

Zatrzymanie

§ 136. Zatrzymanie może nastąpić, gdy zachodzą warunki do zastosowania tymczasowego aresztowania. Zarządzenie zatrzymania wydaje się na piśmie.

§ 137. 1. Czas zatrzymania liczy się od momentu faktycznego pozbawienia wolności.

2. Ponowne zatrzymanie osoby podejrzanej w tej samej sprawie jest niedopuszczalne, jeżeli nie uległy zmianie uzasadniające je okoliczności faktyczne.

§ 138. W posiedzeniu sądu rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie udział prokuratora jest obowiązkowy, gdy zatrzymanie nastąpiło na jego zarządzenie.

§ 139. 1. Prokurator w ramach sprawowanego nadzoru nad prawidłowością zatrzymania w toku postępowania przygotowawczego ocenia legalność i zasadność zatrzymania, zwracając zwłaszcza uwagę na:

1) istnienie przesłanek określonych w art. 206 § 1 i 3 kpk,

2) ustalenie, czy okres zatrzymania był adekwatny do potrzeb procesowych i nie przekroczył 48 godzin,

3) udokumentowanie zatrzymania (pismo dotyczące zatrzymania powinno znajdować się w aktach głównych sprawy i zawierać adnotację o doręczeniu jego odpisu zatrzymanemu wraz z pouczeniem o przysługujących mu prawach),

4) stan zdrowia zatrzymanego — czy poddano go badaniu lekarskiemu w wypadkach tego wymagających.

2. Szczególnie wnikliwej oceny wymaga wypadek, gdy w czasie zatrzymania lub bezpośrednio potem nie przesłuchano osoby zatrzymanej bądź przesłuchano ją w charakterze świadka.

§ 140. Stwierdzone uchybienia związane z zatrzymaniem należy wytknąć, a w rażącym wypadku wystąpić z wnioskiem o wszczęcie wobec winnych postępowania dyscyplinarnego lub wszcząć postępowanie przygotowawcze.

Oddział 2

Środki zapobiegawcze

§ 141. Wniosek Policji lub innego organu o zastosowanie środka zapobiegawczego powinien mieć formę pisemną i zawierać uzasadnienie niezbędności tego środka.

§ 142. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do podstawy faktycznej zastosowania środka zapobiegawczego, określonej w art. 209 kpk, prokurator zleca Policji dokonanie niezbędnych czynności dowodowych bądź dokonuje ich sam.

§ 143. Doprowadzenie osoby podejrzanej z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania powinno nastąpić z takim wyprzedzeniem, aby przesłuchanie jej, wydanie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu i doręczenie odpisu postanowienia nastąpiło w czasie określonym w art. 207 kpk.

§ 144. Przesłuchanie podejrzanego poprzedzające zastosowanie tymczasowego aresztowania odbywa się w siedzibie prokuratury. Odstąpienie od tej zasady powinno być wyjątkiem, podyktowanym ważnymi względami, a zwłaszcza obawą ucieczki podejrzanego.

§ 145. Tymczasowe aresztowanie lub poręczenie majątkowe może nastąpić tylko bezpośrednio po osobistym przesłuchaniu podejrzanego w zasadzie przez tego prokuratora, który stosuje środek zapobiegawczy.

§ 146. 1. Jeżeli w czasie przesłuchania podejrzany powołuje się na zły stan zdrowia lub doznane obrażenia ciała, prokurator zarządza zbadanie go przez lekarza i wyniki badania uwzględnia przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

2. Jeżeli bezzwłoczne poddanie podejrzanego badaniu lekarskiemu jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione, prokurator — po zastosowaniu tymczasowego aresztowania — zleca dokonanie takiego badania w areszcie śledczym. Po otrzymaniu opinii lekarza należy bezzwłocznie rozważyć kwestię utrzymania tymczasowego aresztowania i potrzebę umieszczenia podejrzanego w odpowiednim zakładzie leczniczym.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie otrzymania w toku postępowania przygotowawczego informacji o złym stanie zdrowia tymczasowo aresztowanego.

§ 147. Decyzję co do uchylenia lub odstąpienia od tymczasowego aresztowania ze względów wskazanych w art. 218 kpk podejmuje się bezzwłocznie po ich sprawdzeniu.

§ 148. Jeżeli istnieją podstawy, o których mowa w art. 217 § 1 kpk, postanowienie o tymczasowym aresztowaniu można wydać także wtedy, gdy podejrzany jest pozbawiony wolności w innej sprawie.

§ 149. 1. W razie stosowania tymczasowego aresztowania z powodu obawy ukrywania się podejrzanego lub

obawy matactwa, prokurator powinien wskazać dane, na których opiera swoje stanowisko.

2. Jeżeli istnieje kilka podstaw tymczasowego aresztowania, należy je wymienić w postanowieniu i omówić w uzasadnieniu.

§ 150. Podejmując decyzję o tymczasowym aresztowaniu, prokurator po przesłuchaniu podejrzanego oznajmia mu o tym oraz doręcza odpis postanowienia za pokwitowaniem, ze wskazaniem daty i godziny doręczenia; przepis § 102 ust. 1 zdanie drugie stosuje się.

§ 151. Jeżeli nie ma osoby obowiązanej do sprawowania pieczy nad mieszkaniem i mieniem podejrzanego, prokurator zleca Policji lub innemu organowi dokonanie określonych czynności mających na celu zabezpieczenie lokalu i majątku aresztowanego oraz wydaje inne stosowne zarządzenia. W miarę możliwości należy uwzględnić wyrażone w tym względzie życzenia podejrzanego. O wydanych zarządzeniach zawiadamia się bezzwłocznie aresztowanego, a w razie potrzeby inny właściwy organ.

§ 152. Prokurator przesyła do właściwego aresztu śledczego odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu wraz z nakazem przyjęcia.

§ 153. 1. Jeżeli sąd lub inny uprawniony organ zwraca się o wydanie tymczasowo aresztowanego, który przebywa w areszcie śledczym do dyspozycji prokuratora, a dobro postępowania przygotowawczego nie stoi temu na przeszkodzie, prokurator wyraża zgodę na doprowadzenie.

2. O wyrażeniu zgody zawiadamia się areszt śledczy, w którym podejrzany jest osadzony. W razie nieudzielenia zgody powiadamia się o tym organ żądający, ze wskazaniem, kiedy doprowadzenie będzie mogło nastąpić.

§ 154. 1. W czasie trwania tymczasowego aresztowania prokurator umożliwia podejrzanemu komunikowanie się z osobami z zewnątrz w zakresie niezbędnym dla załatwienia spraw osobistych i rodzinnych. O odmowie udzielenia zezwolenia na widzenie zawiadamia się zainteresowanego.

2. Jeżeli korespondencja aresztowanego zawiera wiadomości mogące utrudnić postępowanie przygotowawcze, prokurator zarządza załączenie jej do akt sprawy, o czym zawiadamia nadawcę; nie dotyczy to korespondencji, którą można doręczyć adresatowi po usunięciu z niej takich wiadomości.

§ 155. 1. W razie wydania postanowienia o poszukiwaniu podejrzanego listem gończym, w postanowieniu o tymczasowym aresztowaniu, określającym czas trwania tego środka na 7 dni, należy wskazać, że termin aresztowania liczyć się będzie od daty ujęcia podejrzanego.

2. Do listu gończego dołącza się odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu oraz nakaz przyjęcia podejrzanego do najbliższego — według miejsca jego ujęcia — aresztu śledczego.

3. Po ujęciu i doprowadzeniu podejrzanego prokurator przesłuchuje go i w razie potrzeby wydaje postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, z uwzględnieniem okresu zatrzymania. Jeżeli prokurator odstępuje od zastosowania tymczasowego aresztowania, uchyla uprzednio wydane postanowienie w tym zakresie i zawiadamia o tym areszt śledczy. List gończy odwołuje się.

§ 156. 1. Jeżeli ze sprawy wniesionej do sądu z aktem oskarżenia wyłączono część materiałów dotyczących innego przestępstwa zarzucanego oskarżonemu, który jest tymczasow aresztowany, i wszczęto przeciwko niemu postępowanie, można — gdy zachodzą ku temu warunki — wydać postanowienie o tymczasowym aresztowaniu w wyłączonej sprawie.

2. Jeżeli tymczasowe aresztowanie nastąpiło w związku z popełnieniem kilku przestępstw, a wyłączenie materiałów dotyczy niektórych z nich, w nowym postanowieniu o zastosowaniu tego środka należy oznaczyć początek terminu aresztowania od daty wskazanej w pierwszym postanowieniu.

§ 157. 1. W przypadku zwrotu sprawy przez sąd do uzupełnienia postępowania przygotowawczego przeciwko osobie uprzednio tymczasowo aresztowanej przez prokuratora, czas trwania tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym liczy się od daty wpływu akt do prokuratury po uprawomocnieniu się postanowienia o zwrocie sprawy, przy czym okresy tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym sumuje się.

2. W razie uchylenia przez sąd postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, wydanego przez prokuratora, a następnie uwzględnienia przez sąd odwoławczy zażalenia prokuratora w tym zakresie, od czasu trwania tymczasowego aresztowania odlicza się okres pobytu podejrzanego na wolności; w takim wypadku po ponownym osadzeniu podejrzanego nie wydaje się postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania, chyba że upłynął okres, do którego aresztowanie miało trwać.

3. Jeżeli postanowienie o tymczasowym aresztowaniu wydane zostało przez sąd, a prokurator po otrzymaniu zwróconych akt sprawy uzna, że środek ten powinien być utrzymany, wydaje postanowienie o przedłużeniu czasu jego trwania, który liczy się od daty wpływu akt do prokuratury po uprawomocnieniu się postanowienia. Na postanowienie to służy zażalenie.

§ 158. Tymczasowe aresztowanie w toku dochodzenia stosuje się na okres do 1 miesiąca. W wyjątkowych wypadkach środek ten można przedłużyć na dalszy czas oznaczony, nie przekraczający łącznie 3 miesięcy.

§ 159. O zastosowanie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym wobec podejrzanego pozostającego na wolności, który w tej samej sprawie był przedtem aresztowany przez okres ponad 3 miesiące, prokurator występuje do sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

§ 160. Jeżeli sąd wyda postanowienie o zwrocie sprawy na podstawie art. 299 § 1 pkt 2 lub art. 344 kpk, a w sprawie tej tymczasowe aresztowanie w toku śledztwa trwało ponad 3 miesiące i nadal istnieją podstawy do utrzymania tego środka, właściwy prokurator niezwłocznie po uprawomocnieniu się tego postanowienia — a jeszcze przed zwrotem akt sprawy do prokuratury — występuje do sądu z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania.

§ 161. Z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania na okres ponad 3 miesiące prokurator powinien wystąpić do sądu nie później niż 10 dni przed upływem tego 3-miesięcznego terminu.

§ 162. Prokurator wojewódzki zawiadamia Departament Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości o każdym wypadku tymczasowego aresztowania, którego czas trwania przekroczył 9 miesięcy, podając przewidywany termin zakończenia postępowania.

§ 163. W razie potrzeby przedłużenia tymczasowego aresztowania na okres powyżej roku, prokurator wojewódzki przesyła do Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości, z wyprzedzeniem 21 dni, uzasadniony wniosek wraz z aktami sprawy.

§ 164. 1. Odpis postanowienia o przedłużeniu albo uchyleniu tymczasowego aresztowania wraz z nakazem zwolnienia przesyła się do aresztu śledczego odpowiednio wcześnie, tak aby właściwa jednostka otrzymała go najpóźniej na 3 dni przed upływem terminu, do którego aresztowanie miało trwać. W razie stwierdzenia, iż areszt śledczy nie otrzymał dokumentów w tym terminie, właściwy prokurator przekazuje bezzwłocznie teleksem, telefaksem lub telefonicznie informację o treści postanowienia i powoduje doręczenie jego odpisu oraz innych niezbędnych pism przed upływem tego terminu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zawiadomienia o przekazaniu tymczasowo aresztowanego do dyspozycji innego organu.

3. O zastosowaniu i o uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej powiadamia się właściwą komendę uzupełnień i urząd gminy.

Oddział 3

Zabezpieczenie majątkowe

§ 165. W sprawach, o których mowa w art. 248 kpk, należy już w początkowym stadium postępowania przygotowawczego zbierać informacje o stanie majątkowym osoby podejrzanej oraz o rzeczach i prawach majątkowych podlegających zabezpieczeniu, a będących we władaniu innych osób, oraz dążyć do ustalenia osób, do których odnoszą się domniemania ustanowione w art. 134 § 1 kkw.

§ 166. W toku postępowania przygotowawczego prokurator powinien, w razie potrzeby, na podstawie przepisów Prawa bankowego zasięgać informacji o obrotach i stanach rachunków bankowych w związku z toczącą się sprawą karną lub karną skarbową.

§ 167. Postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym na podstawie art. 248 kpk lub art. 167 uks może być wydane jedynie w stosunku do podejrzanego w rozumieniu art. 61 § 1 kpk.

§ 168. W razie potrzeby, przed wydaniem postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, prokurator przesłuchuje podejrzanego i inne osoby na okoliczności dotyczące zajętego mienia.

§ 169. 1. W postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym wymienia się wszystkie tytuły zabezpieczenia mające zastosowanie w sprawie.

2. Zakres zabezpieczenia na poczet grożącej grzywny powinien odpowiadać przewidywanemu wymiarowi tej kary.

§ 170. 1. Przesyłając organowi egzekucyjnemu postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym do wykonania, prokurator w piśmie przewodnim wskazuje mienie podejrzanego ujawnione w toku postępowania przygotowawczego i miejsce, w którym ono się znajduje, a w razie gdy mają zastosowanie domniemania ustanowione w art. 134 § 1 kkw, podaje imiona i nazwiska oraz adresy osób pozostających z podejrzanym w bliskim stosunku.

2. W sprawach, w których Policja lub organ kontroli skarbowej dokonały tymczasowego zajęcia, jeden egzemplarz protokołu zajęcia dołącza się do akt postępowania przygotowawczego, a drugi przesyła wraz z postanowieniem o zabezpieczeniu organowi egzekucyjnemu, czyniąc o tym w piśmie przewodnim stosowną wzmiankę.

3. Odpis postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym doręcza się podejrzanemu za zwrotnym poświadczeniem odbioru, które załącza się do akt postępowania przygotowawczego. Podejrzanemu, wobec którego zastosowano tymczasowe aresztowanie, odpis postanowienia doręcza się podczas przesłuchania lub za pośrednictwem administracji aresztu śledczego, natomiast podejrzanemu przebywającemu na wolności — za pośrednictwem organu egzekucyjnego.

§ 171. Zajęte ruchomości, z wyjątkiem kosztowności, książeczek PKO, pieniędzy i innych papierów wartościowych, z reguły pozostawia się u podejrzanego lub jego rodziny albo oddaje na przechowanie osobie godnej zaufania. Dotyczy to zwłaszcza pojazdów samochodowych, maszyn i urządzeń technicznych wymagających niezbędnej konserwacji.

§ 172. 1. O wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu w sprawie, w której dokonano tymczasowego zajęcia, zawiadamia się za zwrotnym poświadczeniem odbioru osobę, której oddano pod dozór zajęte ruchomości.

2. Jeżeli w sprawie, o której mowa w ust. 1, prokurator odstąpił od wydania postanowienia o zabezpieczeniu, o upadku tymczasowego zajęcia należy zawiadomić podejrzanego i osobę, której oddano pod dozór zajęte ruchomości.

§ 173. O wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu roszczeń o naprawienie szkody w mieniu społecznym zawiadamia się niezwłocznie pokrzywdzoną instytucję państwową lub społeczną. Odpis zawiadomienia składa się do akt postępowania przygotowawczego.

§ 174. O uchyleniu postanowienia o zabezpieczeniu zawiadamia się podejrzanego i organ egzekucyjny, któremu postanowienie przesłano do wykonania, a w wypadku wskazanym w § 173 — także pokrzywdzoną instytucję państwową lub społeczną.

§ 175. Nadesłany przez organ egzekucyjny protokół dokonanego zajęcia mienia składa się do akt postępowania przygotowawczego, a w odpisie — do akt podręcznych. Jeżeli akta sprawy znajdują się już w sądzie, jeden egzemplarz protokołu należy przesłać sądowi w celu dołączenia do właściwych akt.

Rozdział 7

Zawieszenie postępowania

§ 176. 1. Jeżeli postępowanie zawiesza się wobec podejrzanego, co do którego zachodzi przeszkoda, o której

mowa w art. 15 § 1 kpk, w stosunku do innych podejrzanych w tej samej sprawie postępowanie przygotowawcze toczy się w dalszym ciągu.

2. Jeżeli do czasu zakończenia śledztwa lub dochodzenia prowadzonego przeciwko kilku podejrzanym nie ustały przyczyny, które spowodowały zawieszenie postępowania w części dotyczącej jednego z nich, należy — przed sporządzeniem aktu oskarżenia — wyłączyć sprawę podejrzanego, co do którego postępowanie zawieszono, do odrębnego postępowania.

3. W wypadku gdy wobec podejrzanych działających wspólnie odrębne postępowanie ograniczyłoby w sposób znaczny możliwość wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, przeszkoda po stronie jednego z podejrzanych może być podstawą zawieszenia postępowania w całości.

§ 177. 1. Przed zatwierdzeniem postanowienia o zawieszeniu dochodzenia prokurator bada, czy zostały zebrane i zabezpieczone w sprawie wszystkie dostępne materiały dowodowe i czy podjęto niezbędne czynności w celu wykrycia i ujęcia podejrzanego.

2. Jeżeli prokurator uzna zawieszenie dochodzenia za przedwczesne, poleca uzupełnienie postępowania we wskazanym przez siebie kierunku.

§ 178. Zawieszając postępowanie z powodu nieujęcia podejrzanego, prokurator, w celu ustalenia miejsca jego pobytu, zarządza poszukiwania za pośrednictwem Policji.

§ 179. Jeżeli poszukiwany popełnił przestępstwo większej wagi, a poszukiwania podejrzanego przez Policję okazały się bezskuteczne, prokurator wydaje postanowienie o tymczasowym aresztowaniu oraz postanowienie o poszukiwaniu listem gończym.

§ 180. Pismo zarządzające poszukiwania lub postanowienie o poszukiwaniu listem gończym przesyła się do jednostki organizacyjnej Policji właściwej ze względu na miejsce ostatniego zamieszkania podejrzanego.

§ 181. W czasie zawieszenia postępowania przygotowawczego należy okresowo — nie rzadziej niż raz w ciągu 3 miesięcy — sprawdzać, czy przyczyny zawieszenia trwają nadal.

§ 182. 1. Po ustaniu przyczyn zawieszenia postępowania prokurator wydaje postanowienie o jego podjęciu.

2. Jeżeli ustały przyczyny, które spowodowały zarządzenie poszukiwania lub wydanie postanowienia o poszukiwaniu listem gończym, należy bezzwłocznie odwołać poszukiwanie i zawiadomić o tym właściwą jednostkę organizacyjną Policji, podając powód odwołania.

3. W razie uchylenia postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, należy także uchylić w stosunku do tej samej osoby postanowienie o poszukiwaniu listem gończym oraz odwołać list gończy.

Rozdział 8

Zakończenie postępowania przygotowawczego

§ 183. W sprawach o zdarzenia ze skutkiem śmiertelnym bądź w postaci ciężkiego uszkodzenia ciała przed wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania prokurator informuje pokrzywdzonego o możliwości zapoznania się z materiałami postępowania.

§ 184. W postanowieniu o umorzeniu postępowania można również określić jako przyczynę umorzenia:

1) niewykrycie sprawcy przestępstwa,
2) okoliczność, że podejrzany nie popełnił zarzucanego mu przestępstwa.

§ 185. 1. Postępowanie przygotowawcze może być umorzone w całości lub w części. Umorzenie postępowania w części może dotyczyć osób, zarzuconych czynów lub zdarzeń objętych postępowaniem przygotowawczym.

2. Jeżeli stwierdzono, że podejrzany nie popełnił zarzuconego mu przestępstwa, a jednocześnie nie wykryto sprawcy, w postanowieniu wymienia się obie przyczyny umorzenia postępowania.

§ 186. W uzsadnieniu postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia należy wymienić osoby, przeciwko którym toczyło się postępowanie, oraz zarzuty albo zdarzenia będące jego przedmiotem, zwięźle przedstawić czynności, jakich dokonano, i poczynione ustalenia, ocenić zebrane dowody oraz wskazać powody faktyczne i prawne, które zadecydowały o umorzeniu i przyjętej podstawie tego umorzenia.

§ 187. Jeżeli w wyniku śledztwa lub dochodzenia prowadzonego przeciwko kilku podejrzanym zachodzą podstawy do warunkowego umorzenia postępowania w stosunku do jednego lub niektórych z nich, a co do innych należy sporządzić akt oskarżenia, prokurator wyłącza postanowieniem sprawę w odpowiedniej części do odrębnego prowadzenia.

§ 188. 1. Określając w postanowieniu o warunkowym umorzeniu wysokość, sposób i termin naprawienia szkody, można zobowiązać sprawcę bądź do przywrócenia stanu poprzedniego, bądź do zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej jednorazowo lub w ratach.

2. W razie wyrządzenia szkody przez kilku sprawców, obowiązek jej naprawienia powinien być ustalony na zasadach odpowiedzialności solidarnej.

3. Odpis lub wyciąg postanowienia przesyła się pokrzywdzonemu, zobowiązując go do zawiadomienia, czy sprawca wykonał w terminie nałożony na niego obowiązek.

§ 189. 1. W okresie próby prokurator sprawdza, czy podejrzany wykonał bądź wykonuje nałożone na niego obowiązki i czy przestrzega porządku prawnego. Czynności tych należy dokonać przed upływem terminu wskazanego w art. 29 § 3 kk i to w takim czasie, aby w razie potrzeby można było podjąć warunkowo umorzone postępowanie.

2. Jeżeli okres próby upłynął pomyślnie, prokurator wydaje postanowienie co do dowodów rzeczowych.

Rozdział 9

Terminy i zażalenia

§ 190. Do okresu postępowania przygotowawczego nie wlicza się czasu, jaki upływa:

1) od zamknięcia śledztwa lub dochodzenia, a w postępowaniu uproszczonym od wniesienia aktu oskarżenia do

otrzymania akt sprawy z sądu na skutek zwrotu sprawy na podstawie art. 299 § 1 pkt 2 lub art. 344 kpk,

2) od zawieszenia postępowania do jego podjęcia,

3) od umorzenia postępowania do uchylenia postanowienia o umorzeniu na skutek zażalenia albo na podstawie art. 294 kpk, a także od podjęcia na nowo lub wznowienia umorzonego postępowania na podstawie art. 293 kpk,

4) od warunkowego umorzenia postępowania do jego podjęcia lub uchylenia postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania na podstawie art. 294 kpk.

§ 191. Jeżeli z treści zażalenia nie wynika, jakiego postanowienia lub zarządzenia ono dotyczy, prokurator wzywa wnoszącego do uzupełnienia zażalenia.

§ 192. 1. Nie przychylając się do zażalenia na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, prokurator przesyła je właściwemu sądowi wraz z aktami sprawy i z wnioskiem, w którym uzasadnia swoje stanowisko.

2. W razie przytoczenia w zażaleniu dotyczącym tymczasowego aresztowania okoliczności mogących mieć wpływ na jego załatwienie, prokurator bezzwłocznie sprawdza je bądź we wniosku, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza wzmiankę o czynnościach podjętych w celu ich sprawdzenia oraz o przewidywanym terminie uzyskania odpowiednich danych.

§ 193. 1. Zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego prokurator jest obowiązany w każdym wypadku bezzwłocznie przedstawić prokuratorowi nadrzędnemu wraz z aktami sprawy i wnioskiem zawierającym ustosunkowanie się do zasadności zażalenia.

2. Prokurator przed dokonaniem czynności, o których mowa w ust. 1, jest obowiązany osobiście przedsięwziąć lub zlecić Policji dokonanie niezbędnych czynności dowodowych wnioskowanych w zażaleniu.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania w sprawie, w której wydano postanowienie o umorzeniu postępowania przeciwko określonej osobie.

§ 194. Prokurator nadrzędny obowiązany jest rozpoznać zażalenie najpóźniej w terminie 30 dni.

§ 195. 1. Zażalenie na postanowienie o warunkowym umorzeniu postępowania przygotowawczego w zakresie ustalonych warunków umorzenia przesyła się do sądu wraz z aktami sprawy oraz ze stanowiskiem odnoszącym się do argumentów zawartych w zażaleniu.

2. Jeżeli zażalenie pokrzywdzonego dotyczy istoty warunkowego umorzenia, a nie ustalonych warunków umorzenia, prokurator zarządzeniem odmawia przyjęcia go jako niedopuszczalnego z mocy ustawy. Na zarządzenie to przysługuje zażalenie, o czym należy pokrzywdzonego pouczyć.

3. Jeżeli postanowienie o warunkowym umorzeniu postępowania było niezasadne, należy — w wypadku, o którym mowa w ust. 2 — zawiadomić pokrzywdzonego po uprawomocnieniu się zarządzenia, iż wystąpiono do Prokuratora Generalnego o uchylenie postanowienia.

Rozdział 10

Podjęcie postępowania warunkowo umorzonego, podjęcie na nowo i wznowienie umorzonego postępowania

§ 196. 1. Jeżeli zostaną ujawnione okoliczności uzasadniające podjęcie postępowania warunkowo umorzonego, prokurator dokonuje w razie potrzeby niezbędnych czynności dowodowych lub zleca ich dokonanie Policji, a następnie przesyła akta prokuratorowi nadrzędnemu ze stosownym wnioskiem.

2. O podjęciu postępowania warunkowo umorzonego zawiadamia się podejrzanego, pokrzywdzonego, poręczyciela oraz te instytucje i organizacje, które były powiadomione o warunkowym umorzeniu.

§ 197. Postanowienie o podjęciu na nowo umorzonego śledztwa lub dochodzenia należy wydać bezzwłocznie po ujawnieniu okoliczności wskazującej, że umorzenie postępowania było niezasadne.

§ 198. Ponowne prowadzenie postępowania przeciwko osobie, wobec której wydano postanowienie o odmowie wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów, możliwe jest tylko na podstawie art. 293 § 2 lub art. 294 kpk.

§ 199. 1. W uzasadnieniu postanowienia o podjęciu na nowo lub wznowieniu umorzonego postępowania należy wskazać okoliczności stanowiące podstawę jego wydania.

2. O podjęciu na nowo i o wznowieniu umorzonego postępowania zawiadamia się pokrzywdzonego, a o wznowieniu — również podejrzanego.

§ 200. 1. W toku czynności dowodowych przewidzianych w art. 293 § 3 kpk jest niedopuszczalne przesłuchanie w jakimkolwiek charakterze osoby, przeciwko której postępowanie ma się toczyć.

2. W razie braku podstaw do podjęcia na nowo lub wznowienia umorzonego postępowania, prokurator zawiadamia o tym osobę wnoszącą o podjęcie lub wznowienie postępowania, podając motywy podjętej decyzji.

§ 201. Po podjęciu na nowo umorzonego postępowania albo jego wznowieniu bądź uchyleniu prawomocnego postanowienia o umorzeniu dochodzenia wydaje się postanowienie o wszczęciu dochodzenia lub śledztwa, jeżeli nie było uprzednio wydane.

Rozdział 11

Nadzór prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym

§ 202. 1. Obowiązkiem prokuratora sprawującego nadzór nad postępowaniem przygotowawczym jest zapewnienie sprawnego i zgodnego z przepisami procedury karnej oraz regulaminu przebiegu tego postępowania.

2. Ze szczególną starannością prokurator nadzoruje postępowanie przygotowawcze przeciwko osobie tymczasowo aresztowanej.

§ 203. 1. Powierzając Policji lub innym organom przeprowadzenie śledztwa w całości lub w określonym zakresie, prokurator udziela wytycznych oraz zakreśla termin do przed-

stawienia planu śledztwa albo planu czynności śledczych. Plan ten podlega kontroli prokuratora, który w razie potrzeby dokonuje w nim zmian i uzupełnień oraz wskazuje czynności procesowe, których dokona sam lub w których chce uczestniczyć.

2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach prokurator może zastrzec, że dopuszczenie stron do udziału w czynnościach śledczych wymaga jego zgody.

§ 204. 1. Sprawując nadzór nad śledztwem, prokurator powinien systematycznie zaznajamiać się z aktami sprawy.

2. W razie stwierdzenia uchybień prokurator powinien je omówić z prowadzącym śledztwo, udzielając stosownego instruktażu lub wytycznych, oraz podjąć niezbędne środki zmierzające do należytego przeprowadzenia śledztwa. W miarę potrzeby omówienie to odbywa się przy udziale funkcjonariusza Policji sprawującego nadzór służbowy nad postępowaniem przygotowawczym.

§ 205. 1. Polecając wszczęcie i przeprowadzenie dochodzenia, prokurator w pisemnych wytycznych określa czyn przestępny i jego kwalifikację prawną oraz wskazuje czynności, które mają być dokonane, zakreślając termin do przeprowadzenia dochodzenia.

2. Zakres i szczegółowość wytycznych należy dostosować do wagi sprawy i przewidywanego stopnia trudności postępowania.

§ 206. 1. W sprawach, w których organ dochodzeniowy z własnej inicjatywy wszczął dochodzenie, prokurator podejmuje niezbędne czynności nadzorcze po otrzymaniu odpisu postanowienia o wszczęciu dochodzenia, dbając o to, aby odpisy tych postanowień były nadsyłane bezzwłocznie po ich wydaniu.

2. Jeżeli ocena zasadności postanowienia o wszczęciu dochodzenia wymaga zapoznania się z materiałami stanowiącymi podstawę do wydania tej decyzji, prokurator bezzwłocznie żąda ich przedstawienia.

§ 207. 1. Wniosek o przedłużenie czasu trwania dochodzenia lub dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania w okresie do 3 miesięcy powinien być przedłożony prokuratorowi wraz z aktami sprawy nie później niż 7 dni przed upływem terminu.

2. Jeżeli zachodzi potrzeba przedłużenia tymczasowego aresztowania na okres ponad 3 miesiące, stosowny wniosek organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze wraz z aktami sprawy powinien wpłynąć do prokuratora nie później niż 14 dni przed upływem terminu.

§ 208. Zapoznając się z aktami sprawy i oceniając przebieg postępowania, prokurator zwraca uwagę na realizację celów i zadań postępowania przygotowawczego, w szczególności na:

1) prawidłową realizację kierunku postępowania,
2) prawidłowość przeprowadzenia i udokumentowania dowodów,
3) szybkość postępowania, a zwłaszcza koncentrację czynności,
4) prawidłowość przeprowadzenia czynności związanych z przedstawieniem zarzutów,
5) procesową potrzebę stosowania środków zapobiegawczych i zabezpieczenia majątkowego,
6) zakres przedmiotowy i podmiotowy postępowania,
7) wszechstronność w wyjaśnianiu okoliczności sprawy,
8) realizację uprawnień procesowych uczestników postępowania,
9) sprawdzenie wyjaśnień podejrzanych,
10) ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa,
11) dostosowanie do potrzeb konkretnej sprawy ilościowego zgromadzenia dowodów, przeprowadzenie ich w odpowiednim momencie i w odpowiedniej kolejności,
12) techniczną stronę akt sprawy, a w szczególności przejrzystość ułożenia materiałów, numerację kart i szatę graficzną.

§ 209. 1. W razie potrzeby prokurator nadzorujący zastrzega swój udział w czynnościach procesowych, osobiste ich przeprowadzenie bądź przejęcie sprawy do swego prowadzenia.

2. Jeżeli dobro śledztwa lub dochodzenia wymaga zmiany prowadzącego postępowanie przygotowawcze, prokurator zwraca się o to do jego przełożonego służbowego.

3. W razie uznania, że dany organ nie daje gwarancji prawidłowego przeprowadzenia postępowania, prokurator przejmuje śledztwo lub dochodzenie do swego prowadzenia.

§ 210. W razie potrzeby uzupełnienia zamkniętego dochodzenia, prokurator wydaje postanowienie o uchyleniu postanowienia o zamknięciu dochodzenia i określa czynności wymagające dokonania.

§ 211. Zatwierdzenie postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, o umorzeniu dochodzenia lub aktu oskarżenia w postępowaniu uproszczonym następuje przez zamieszczenie na oryginale i odpisie dokumentu decyzji „zatwierdzam" ze wskazaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego prokuratora oraz daty. Odpis zatwierdzonego dokumentu składa się do akt podręcznych.

§ 212. 1. Jeżeli postanowienie o umorzeniu dochodzenia wymaga zmian i poprawek, prokurator zwraca je organowi prowadzącemu dochodzenie w celu ich dokonania lub sam sporządza postanowienie.

2. Jeżeli akt oskarżenia, o którym mowa w art. 422 § 3 kpk, został sporządzony niewłaściwie, prokurator poleca poprawić go; odnosi się to również do wadliwego zawiadomienia o przestępstwie, które w postępowaniu przyspieszonym zastępuje akt oskarżenia.

3. Prokurator, nie zwracając akt sprawy, może wyłączyć z nich wadliwy akt oskarżenia i sam sporządzić nowy.

§ 213. 1. Prokurator przeprowadza w jednostkach organizacyjnych Policji okresowe kontrole dochodzeń.

2. Dokonując kontroli, prokurator kieruje się wskazaniami dotyczącymi nadzoru nad dochodzeniem, a ponadto sprawdza:

1) szybkość i trafność podejmowania pierwszych czynności po otrzymaniu zawiadomienia o przestępstwie,
2) sposób dokumentowania ustnych zawiadomień o przestępstwie oraz zasadność wszczynania dochodzeń,

3) prawidłowość decyzji o zatrzymaniu osób podejrzanych,

4) przestrzeganie terminów dochodzeń.

3. Prokurator przy udziale kierownika jednostki organizacyjnej Policji omawia wyniki kontroli z funkcjonariuszami Policji prowadzącymi dochodzenia oraz wydaje niezbędne zarządzenia w celu zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

§ 214. Spostrzeżenia i uwagi dotyczące pracy dochodzeniowo-śledczej, wynikające z nadzoru, prokurator przekazuje kierownikowi właściwej jednostki organizacyjnej Policji, a w rażących wypadkach niewykonania polecenia prokuratora w postępowaniu przygotowawczym, występuje do przełożonego funkcjonariusza z żądaniem wszczęcia przeciwko niemu postępowania służbowego lub dyscyplinarnego.

§ 215. Zasady sprawowania nadzoru nad pracą dochodzeniową Policji mają odpowiednie zastosowanie do nadzoru prokuratora nad pracą innych organów uprawnionych do prowadzenia dochodzeń.

§ 216. W sprawach podlegających postępowaniu uproszczonemu prokurator może nałożyć na organy mające uprawnienia do prowadzenia dochodzeń albo na niektóre z tych organów obowiązek zawiadomienia go o wszczęciu dochodzenia w każdej sprawie lub w sprawach o niektóre przestępstwa.

§ 217. Prokurator rejonowy lub prokurator przez niego wyznaczony co najmniej raz w roku dokonuje kontroli dochodzeń prowadzonych przez organy państwowe posiadające uprawnienia oskarżycieli publicznych i w razie potrzeby udziela tym organom niezbędnego instruktażu w zakresie czynności w postępowaniu przygotowawczym.

Rozdział 12

Akt oskarżenia

§ 218. W akcie oskarżenia, oprócz tytułu i daty pisma oraz danych wymienionych w art. 104 § 1 i art. 295 § 1 i 2 kpk, należy:

1) w nagłówku podać imię i nazwisko osoby objętej oskarżeniem, ze wskazaniem kwalifikacji prawnej zarzucanego jej czynu, z uzwględnieniem wymogów określonych w art. 10 kk,

2) podać dane dotyczące zatrzymania, zastosowania tymczasowego aresztowania albo innego środka zapobiegawczego,

3) w razie objęcia oskarżeniem kilku osób, wymienić w kolejności sprawców, podżegaczy, pomocników i inne osoby, których przestępstwo pozostaje w ścisłym związku z przestępstwem sprawcy, zamieszczając po danych o osobie każdego z nich stawiane im zarzuty w zasadzie w porządku chronologicznym, z tym jednak ażeby czyny zagrożone oczywiście surowszymi karami poprzedzały inne zarzuty,

4) w razie sporządzenia osobnych konkluzji w odniesieniu do poszczególnych oskarżonych wymienić w każdej z nich imiona i nazwiska wszystkich współsprawców objętych aktem oskarżenia; jeżeli jednak przeciwko współsprawcy toczy się odrębne postępowanie, jego nazwiska nie zamieszcza się w konkluzji, podając je tylko w uzasadnieniu.

§ 219. 1. Wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy następuje przez wymienienie nazwy sądu i jego siedziby oraz powołanie przepisów uzasadniających właściwość rzeczową i miejscową.

2. W wypadku przewidzianym w art. 17 § 2 kpk w akcie oskarżenia wskazuje się właściwy sąd rejonowy; wniosek o rozpoznanie sprawy przez sąd wojewódzki składa prokurator wojewódzki w piśmie, przy którym przesyła akt oskarżenia.

3. W sprawach o przestępstwa skarbowe w akcie oskarżenia należy wskazać organ finansowy uprawniony do działania, obok prokuratora, w charakterze oskarżyciela publicznego.

§ 220. 1. W uzasadnieniu aktu oskarżenia należy wskazać, co do których oskarżonych wydano postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym oraz w jakiej części wyłączono materiały do odrębnego postępowania lub postępowanie umorzono albo warunkowo umorzono.

2. Na marginesie uzasadnienia, a także listy, wykazu i wniosku, wymienionych w art. 296 kpk, należy podać właściwe numery kart akt sprawy dotyczące powołanego dowodu lub osoby.

§ 221. 1. Akt oskarżenia przesyła do sądu prokurator wojewódzki lub rejonowy.

2. W piśmie do sądu należy zamieścić:

1) wzmiankę o wysłaniu zawiadomień, o których mowa w art. 297 § 2 kpk, z podaniem ich daty,

2) wzmiankę o przekazaniu tymczasowo aresztowanego do dyspozycji sądu,

3) informację o miejscu przechowywania i o przekazaniu do dyspozycji sądu dowodów rzeczowych, których nie dołączono do akt sprawy, oraz o dokonanym zabezpieczeniu majątkowym,

4) wniosek o rozpoznanie wytoczonego równocześnie powództwa cywilnego lub wzmiankę o zgłoszeniu powództwa w toku postępowania przygotowawczego.

3. Do akt sprawy należy dołączyć po jednym odpisie aktu oskarżenia dla każdego z oskarżonych, a jeżeli oskarżony pozbawiony wolności ma obrońcę — również dla obrońcy.

4. Zwrotne poświadczenie odbioru zawiadomień, o których mowa w art. 297 § 2 kpk, przesyła się bezzwłocznie po ich otrzymaniu do sądu w ślad za aktem oskarżenia.

§ 222. 1. Przekazanie tymczasowo aresztowanego do dyspozycji sądu następuje równocześnie z przesłaniem aktu oskarżenia.

2. W razie zastosowania w postępowaniu przygotowawczym poręczenia lub dozoru Policji, o przesłaniu do sądu aktu oskarżenia należy zawiadomić poręczającego lub jednostkę organizacyjną Policji sprawującą dozór nad podejrzanym.

§ 223. 1. Prokurator może jednocześnie z wniesieniem aktu oskarżenia wytoczyć powództwo cywilne, jeżeli według jego oceny wymaga tego interes społeczny, a dowody zebrane w postępowaniu przygotowawczym są wystarczające do uwzględnienia powództwa; w razie wytoczenia powództwa, do akt sprawy należy dołączyć wymaganą liczbę odpisów pozwu.

2. Na wniosek pokrzywdzonej osoby fizycznej lub po uzyskaniu jej zgody prokurator powinien wytoczyć powództwo cywilne, zwłaszcza jeżeli pokrzywdzony na skutek ułomności, niezaradności lub z innej przyczyny ma ograniczoną możliwość samodzielnego dochodzenia przysługujących mu roszczeń lub przemawia za tym wzgląd na zasady współżycia społecznego i wychowawczą rolę postępowania karnego.

Rozdział 13

Postępowanie w sprawach z oskarżenia prywatnego

§ 224. Jeżeli zawiadomienie o przestępstwie ściganym z oskarżenia prywatnego nie daje podstaw do wszczęcia postępowania z urzędu, prokurator przekazuje doniesienie właściwemu sądowi, powiadamiając o tym pokrzywdzonego. W sprawie, w której dokonywano czynności przewidzianych w art. 258 § 2 kpk, prokurator — nie znajdując podstaw do wszczęcia postępowania z urzędu — po wydaniu postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przesyła materiały sprawy właściwemu sądowi.

§ 225. 1. Jeżeli dowody zebrane w toku postępowania przygotowawczego nie potwierdzają oceny, o której mowa w art. 50 § 1 kpk, prokurator wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania z uwagi na brak interesu społecznego w kontynuowaniu ścigania z urzędu.

2. Pokrzywdzonego poucza się o prawie do złożenia aktu oskarżenia w terminie wskazanym w art. 50 § 4 kpk, ze wzmianką, że w wypadku wniesienia przez niego oskarżenia prywatnego, akta sprawy na jego żądanie przekazane zostaną sądowi.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy prokurator wszczął postępowanie w następstwie skargi pokrzywdzonego; w takim przypadku po uprawomocnieniu się postanowienia o umorzeniu postępowania przesyła się akta sprawy właściwemu sądowi.

§ 226. Jeżeli w toku postępowąnia przygotowawczego wszczętego o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego okaże się, że czyn będący przedmiotem postępowania jest przestępstwem ściganym z oskarżenia prywatnego, a interes społeczny nie wymaga objęcia oskarżenia, prokurator wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania. W uzasadnieniu postanowienia należy wykazać brak w czynie znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego oraz brak interesu społecznego w kontynuowaniu ścigania z urzędu. Przepisy § 225 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Dział II

POSTĘPOWANIE KARNE
W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH

Rozdział 1

Pomoc prawna

§ 227. Wniosek o udzielenie pomocy w sprawie karnej sporządza się wtedy, gdy zachodzi konieczność dokonania za granicą czynności procesowych lub uzyskania niezbędnego materiału dowodowego.

§ 228. 1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej w sprawie karnej powinien być sporządzony w języku polskim, podpisany przez prokuratora wojewódzkiego oraz opatrzony pieczęcią urzędową prokuratury.

2. We wniosku należy przytoczyć w miarę możliwości dane personalne oraz adresy osoby podejrzanej i świadków, określić zwięźle stan faktyczny sprawy, ze wskazaniem kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego podejrzanemu, wskazać czynności, które mają być przeprowadzone, a w miarę potrzeby dołączyć materiały pozwalające na zidentyfikowanie osób, których czynności mają dotyczyć.

§ 229. 1. Jeżeli umowa o obrocie prawnym nie przewiduje bezpośredniej wymiany wniosków o pomoc prawną pomiędzy właściwymi prokuratorami, wnioski te przesyła się w dwóch egzemplarzach bez wskazania adresata wraz z aktami sprawy do Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości, który przesyła je do właściwego organu obcego państwa.

2. Wniosek kierowany za granicę bezpośrednio przez właściwego prokuratora powinien powoływać się na postanowienia umowy o obrocie prawnym.

§ 230. Wniosek o przesłuchanie obywatela polskiego przebywającego za granicą przez urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej prokurator wojewódzki przesyła bezpośrednio do właściwego urzędu konsularnego.

§ 231. Wyjazd prokuratora w celu wzięcia udziału w czynnościach przeprowadzanych za granicą oraz dopuszczenie do udziału w czynnościach procesowych przedstawiciela organu ścigania państwa obcego wymaga zgody Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 232. 1. Czynności w ramach pomocy prawnej powinny być dokonane przez prokuratora prokuratury wojewódzkiej; protokoły i inne dokumenty opatruje się pieczęcią urzędową, a ich odpisy pozostawia się w aktach podręcznych.

2. Jeżeli pomoc prawna nie jest następstwem bezpośrednich kontaktów pomiędzy właściwymi prokuratorami, zebrane materiały przekazuje się w dwóch egzemplarzach Departamentowi Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 233. 1. Obywateli państw obcych, występujących w postępowaniu karnym w charakterze stron, poucza się o obowiązku wynikającym z art. 124 kpk.

2. Poza przypadkami określonymi w art. 520 § 1 i art. 540 § 1 kpk oraz gdy nie nastąpiło pouczenie o treści art. 124 kpk, doręczenie pisma stronie i osobie składającej poręczenie majątkowe, a przebywającej w kraju, z którym Rzeczpospolita Polska zawarła umowę o obrocie prawnym, odbywa się w trybie przewidzianym w tej umowie; osobie przebywającej w innym kraju doręcza się pismo wraz z tłumaczeniem drogą pocztową za zwrotnym poświadczeniem odbioru.

Rozdział 2

Wydawanie osób ściganych (ekstradycja)

§ 234. Do wniosku o wydanie przez państwo obce osoby ściganej, kierowanego do Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości, należy załączyć akta sprawy wraz z odpisami podstawowych materiałów dowodowych oraz w miarę możliwości rysopisy i inne materiały identyfikacyjne.

§ 235. 1. Realizacja wniosku organu państwa obcego o wydanie osoby ściganej następuje w trybie określonym w kodeksie postępowania karnego i w umowach międzynarodowych.

2. Czynności zastrzeżone dla prokuratora powinny być wykonywane przez prokuratora właściwej prokuratury wojewódzkiej. W toku tych czynności należy przede wszystkim ustalić, czy zarzucony czyn jest przestępstwem ekstradycyjnym oraz czy sprawca jest osobą podlegającą wydaniu, w myśl ustawy o obywatelstwie polskim.

3. O wyjaśnienie wątpliwości w przedmiocie obywatelstwa osoby objętej wnioskiem państwa obcego o ekstradycję należy zwracać się do właściwego urzędu, a w przypadku stwierdzenia, że uzyskanie dowodów obywatelstwa polskiego nastąpiło z naruszeniem prawa, należy wystąpić o unieważnienie odnośnych dokumentów.

4. Jeżeli w toku czynności zajdzie potrzeba uzyskania dodatkowych danych od organu występującego o ekstradycję, należy zebrane materiały wraz z odpowiednim wnioskiem przedstawić Departamentowi Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 236. Po ustaleniu, że osoba wskazana we wniosku państwa obcego podlega ekstradycji, prokurator przesłuchuje tę osobę w charakterze podejrzanego, przesłuchuje świadków i w miarę potrzeby dokonuje innych czynności, po czym wnosi sprawę do właściwego miejscowo sądu wojewódzkiego.

§ 237. Prokurator bierze udział w posiedzeniu sądu, dotyczącym wydania opinii w przedmiocie ekstradycji.

§ 238. 1. Przy stosowaniu tymczasowego aresztowania na wniosek organu państwa obcego obowiązują ogólne przepisy o dopuszczalności stosowania środków zapobiegawczych.

2. Zawiadamiając bezpośrednio organ ścigający państwa obcego i Departament Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości, należy podać datę tymczasowego aresztowania liczoną od zatrzymania, z podkreśleniem, że środek ten został zastosowany na jeden miesiąc.

Rozdział 3

Przejęcie i przekazanie ścigania karnego

§ 239. Przejęcie ścigania przestępstw popełnionych za granicą przez obywateli polskich oraz przekazanie ścigania następuje w trybie i na zasadach określonych w umowach o obrocie prawnym i w porozumieniach.

§ 240. Przekazywanie osób tymczasowo aresztowanych wraz z aktami spraw i wnioskami o przejęcie ścigania odbywa się za pośrednictwem prokuratur wojewódzkich, wskazanych w odrębnym trybie przez Departament Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 241. 1. W sprawie, w której przejęte postępowanie karne zawiera wniosek pokrzywdzonego o naprawienie szkody, należy, kierując do sądu akt oskarżenia, wnosić i popierać powództwo cywilne.

2. Do akt sprawy przekazywanego postępowania karnego należy dołączyć udokumentowany wniosek pokrzywdzonego o naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem.

§ 242. 1. Do bezpośredniego porozumiewania się w sprawach karnych z urzędami konsularnymi państw obcych w Polsce uprawnieni są prokuratorzy wojewódzcy lub upoważnieni przez nich prokuratorzy prokuratur wojewódzkich.

2. Do urzędów, o których mowa w ust. 1, należą:

1) konsulaty generalne, konsulaty, wicekonsulaty i agencje konsularne działające w ramach swej właściwości terytorialnej,
2) wydziały konsularne przedstawicielstw dyplomatycznych obejmujące zakresem swej działalności całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli dane państwo nie ma w Polsce konsulatów, lub obejmujące terytorium nie wchodzące w zakres właściwości konsulatów.

§ 243. W przypadku wątpliwości, czy pracownik przedstawicielstwa dyplomatycznego albo urzędu konsularnego korzysta z immunitetu jurysdykcyjnego przewidzianego w art. 512 i 513 kpk lub na mocy postanowień konwencji wiedeńskiej z dnia 18 kwietnia 1961 r. o stosunkach dyplomatycznych (Dz. U. z 1965 r. Nr 37, poz. 232 i 233) bądź poszczególnych umów konsularnych — należy się zwracać z odpowiednim zapytaniem do Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych za pośrednictwem Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 244. 1. Doręczenia odpisu decyzji merytorycznej w sprawie przeciwko pracownikowi przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego dokonuje Protokół Dyplomatyczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych na wniosek Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w sprawie, w której pokrzywdzonym jest pracownik lub jednostka organizacyjna przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego.

3. O wszczęciu i zakończeniu postępowania w sprawach dotyczących osób wymienionych w ust. 1 i 2 zawiadamia się Departament Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

Rozdział 4

Stosowanie środków zapobiegawczych wobec cudzoziemców

§ 245. 1. O zastosowaniu i uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec obywatela państwa obcego prokurator wojewódzki bezzwłocznie powiadamia Departament Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości oraz wysyła pisemne zawiadomienie bezpośrednio do właściwego terytorialnie urzędu konsularnego lub do właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego; kopię tego zawiadomienia przesyła się do Departamentu Konsularnego i Wychodźstwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W odniesieniu do obywateli państw obcych, z którymi Rzeczpospolita Polska nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych, oraz osób korzystających z prawa azylu zawiadomienie kieruje się do Departamentu Konsularnego i Wychodźstwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a jego kopię przesyła się do Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Zawiadomienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać — poza danymi osobowymi, określeniem obywatelstwa i miejsca zamieszkania — oznaczenie dokumentu tożsamości, treść przedstawionego zarzutu wraz z kwalifikacją prawną czynu i podstawą prawną tymczasowego aresztowania, datę tymczasowego aresztowania i miejsce osadzenia.

3. Dokument tożsamości cudzoziemca, wobec którego zastosowano tymczasowe aresztowanie, deponuje się w areszcie śledczym.

4. O udzieleniu zezwolenia właściwemu przedstawicielowi dyplomatycznemu lub konsularnemu na widzenie z tymczasowo aresztowanym cudzoziemcem decyduje prokurator wojewódzki lub wyznaczony przez niego prokurator, mając na uwadze zasady i terminy określone w konwencji konsularnej, jeżeli zawarta została z państwem, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany.

§ 246. 1. W postanowieniu o zastosowaniu dozoru policyjnego odnotowuje się numer dokumentu tożsamości.

2. Odpis postanowienia przesyła się bezpośrednio do właściwego terytorialnie urzędu konsularnego lub przedstawicielstwa dyplomatycznego państwa, którego obywatelem jest podejrzany, a także do Departamentu Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 247. O zastosowaniu i uchyleniu wobec cudzoziemca poręczenia majątkowego oraz o sposobie zakończenia postępowania przygotowawczego należy zawiadomić Departament Prokuratury Ministerstwa Sprawiedliwości. W informacji o zastosowaniu poręczenia majątkowego należy podać wysokość kwoty poręczenia.

§ 248. Dokumenty przeznaczone do wysłania za granicę powinny być sporządzone pismem maszynowym na odpowiednim papierze (w zasadzie nie na formularzach używanych w postępowaniu, z wyjątkiem protokołów przesłuchania) oraz opatrzone pieczęcią urzędową prokuratury; w treści nie używa się skrótów.

Dział III

UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU SĄDOWYM W SPRAWACH KARNYCH

Rozdział 1

Przepisy wstępne

§ 249. W postępowaniu przed sądem prokurator podejmuje czynności zmierzające do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa. W tym celu:

1) bierze udział w rozprawach i posiedzeniach,
2) składa wnioski co do wymiaru kary i innych rozstrzygnięć,
3) zaskarża orzeczenia, które uznaje za niesłuszne.

§ 250. Prokurator w toku postępowania sądowego dąży do wyjaśnienia okoliczności sprawy mogących mieć wpływ na treść orzeczenia. Działania podejmowane przez prokuratora powinny uwzględniać wychowawczą rolę procesu karnego oraz przyczyniać się do umacniania autorytetu sądu i powagi jego orzeczeń.

Rozdział 2

Udział prokuratora w postępowaniu przed sądem I instancji

§ 251. 1. Prokurator uczestniczy w posiedzeniach, gdy sąd orzeka:

1) w związku z zażaleniem, o jakim mowa w art. 64 § 3 kpk,
2) o przepadku przedmiotu poręczenia lub ściągnięciu sumy poręczenia,
3) w sprawie wniesionej na posiedzenie przed rozprawą główną,
4) o zażaleniu na postanowienie w przedmiocie tymczasowego aresztowania lub obserwacji w zakładzie leczniczym,
5) o zażaleniu w zakresie ustalenia warunków warunkowego umorzenia,
6) o zastosowaniu środka zabezpieczającego,
7) w sprawie zażalenia na postanowienie prokuratora o umieszczeniu nieletniego w schronisku dla nieletnich,
8) o wznowieniu postępowania,
9) o podjęciu postępowania warunkowo umorzonego.

2. Prokurator powinien uczestniczyć w innych sprawach, gdy wymaga tego interes postępowania, a zwłaszcza gdy sąd rozpoznaje wniosek złożony przez prokuratora.

3. Prokurator uczestniczy w rozprawie przed sądem rodzinnym przeciwko nieletniemu, który po ukończeniu 16 lat popełnił zbrodnię.

§ 252. Do udziału w rozprawie (posiedzeniu) wyznacza się w miarę możliwości prokuratora, który w danej sprawie prowadził lub nadzorował postępowanie przygotowawcze.

§ 253. Na rozprawie (posiedzeniu) prokurator składa wnioski we wszystkich kwestiach wymagających rozstrzygnięcia przez sąd i wypowiada się co do wniosków zgłaszanych przez uczestników postępowania. Wypowiedzi prokuratora powinny zawierać należycie sprecyzowane stanowisko.

§ 254. Odstąpienie od oskarżenia lub jego istotna zmiana wymagają zgody przełożonego, chyba że uzasadniające taką decyzję okoliczności ujawniły się dopiero na rozprawie.

§ 255. 1. Prokurator w przemówieniu końcowym, po przedstawieniu istotnych okoliczności sprawy, omówieniu i ocenie dowodów, wskazuje na prawne i społeczne aspekty sprawy, uzasadniając kwalifikację prawną czynu, a w sprawach poważniejszych — rodzaj i wymiar wnioskowanej kary zasadniczej i kar dodatkowych oraz innych rozstrzygnięć.

2. Wniosek o wymierzenie kary śmierci prokurator składa po uprzednim uzyskaniu zgody Prokuratora Generalnego.

§ 256. 1. W sprawach, w których funkcje oskarżycielskie przed sądami rejonowymi wykonują przedstawiciele innych organów, prokurator zapoznaje się z treścią orzeczeń i w miarę potrzeby zaskarża je. Organom tym prokurator udziela wskazówek i zaleceń w wypełnianiu funkcji oskarżycielskiej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do postępowania przyspieszonego.

§ 257. Z przebiegu i wyników rozprawy (posiedzenia) prokurator składa bezzwłocznie sprawozdanie wraz z własną oceną orzeczenia (zarządzenia) przełożonemu, który swoim podpisem pod adnotacją w aktach podręcznych stwierdza przyjęcie sprawozdania. Przełożony, niezależnie od oceny prokuratora, może polecić złożenie wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia orzeczenia. W sprawach rozpoznawanych bez udziału prokuratora zasadność orzeczenia bada i składa sprawozdanie wyznaczony prokurator.

§ 258. Od decyzji o wniesieniu środka odwoławczego można odstąpić zarówno przed, jak i po zapoznaniu się z uzasadnieniem orzeczenia (zarządzenia); przepis § 257 zdanie drugie stosuje się.

Rozdział 3

Środki odwoławcze

§ 259. 1. Środek odwoławczy od orzeczenia sądu I instancji przesyła do sądu prokurator, który skierował akt oskarżenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego.

§ 260. 1. Przy powoływaniu się na dowód należy w uzasadnieniu środka odwoławczego wskazać numer karty akt sprawy, a także postanowienia o ujawnieniu dowodu.

2. Jeżeli w środku odwoławczym powołuje się dowody objęte wnioskiem o sprostowanie protokołu rozprawy, a w kwestii tej nie nastąpiło jeszcze rozstrzygnięcie, treść dowodów można także podać w brzmieniu określonym we wniosku.

§ 261. 1. Równocześnie z przesłaniem do sądu środka odwoławczego należy przekazać prokuratorowi, który będzie występował przed sądem II instancji, akta podręczne wraz z odpisem zaskarżonego orzeczenia i dodatkowym odpisem środka odwoławczego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio po otrzymaniu z sądu zawiadomienia o przyjęciu środka odwoławczego wniesionego przez oskarżonego, z tym że z aktami podręcznymi przesyła się w miarę możliwości odpis wyroku i tego środka.

Rozdział 4

Udział prokuratora w postępowaniu przed sądem odwoławczym

§ 262. Do udziału w rozprawach i posiedzeniach sądu odwoławczego wyznacza prokuratora naczelnik właściwego wydziału, który decyduje także o potrzebie złożenia pisemnego wniosku.

§ 263. 1. Prokurator wyznaczony do występowania przed sądem odwoławczym cofa, za zgodą przełożonego, środek odwoławczy, jeżeli uzna, że jest on niezasadny.

2. Rozbieżności w ocenie zasadności wniesionego środka odwoławczego prokurator występujący przed sądem apelacyjnym konsultuje z prokuratorem wnoszącym środek odwoławczy. W wypadku nie dających się usunąć tą drogą rozbieżności, ostateczną decyzję podejmuje prokurator wojewódzki, właściwy według siedziby sądu apelacyjnego, po uprzednim porozumieniu się z prokuratorem wojewódzkim wnoszącym środek odwoławczy.

3. Jeżeli okoliczności uzasadniające cofnięcie środka odwoławczego ujawniły się dopiero na rozprawie, prokurator samodzielnie podejmuje decyzję w tym zakresie.

4. O cofnięciu środka odwoławczego należy zawiadomić prokuratora, który zaskarżył orzeczenie, podając mu motywy tej decyzji.

§ 264. 1. W postępowaniu przed sądem odwoławczym przepis § 253 stosuje się odpowiednio.

2. W sprawie, w której wymierzono karę śmierci, prokurator występujący przed sądem zajmuje stanowisko po przedstawieniu sprawy Prokuratorowi Generalnemu.

3. W razie potrzeby, wynikającej z charakteru sprawy lub wagi rozstrzyganych problemów, sporządza się wniosek na piśmie.

4. We wniosku należy omówić uchybienia postępowania sądowego wymagające zwrócenia na nie uwagi sądowi niższej instancji.

§ 265. Akta podręczne zwraca się właściwej prokuraturze, podając w miarę potrzeby główne motywy stanowiska sądu odwoławczego oraz ocenę tego stanowiska.

§ 266. Zwracając akta podręczne prokuratorowi wojewódzkiemu (rejonowemu), powiadamia się go o dostrzeżonych w postępowaniu odwoławczym uchybieniach postępowania przygotowawczego lub sądowego, a w miarę potrzeby podejmuje się odpowiednie środki oddziaływania służbowego.

Rozdział 5

Zaskarżanie prawomocnych orzeczeń

§ 267. 1. Uznając potrzebę wniesienia rewizji nadzwyczajnej, prokurator przedstawia prokuratorowi nadrzędnemu umotywowany wniosek wraz z aktami sprawy i innymi niezbędnymi dokumentami; można równocześnie przedstawić projekt rewizji nadzwyczajnej.

2. Wniosek (projekt rewizji nadzwyczajnej), gdy dotyczy rewizji nadzwyczajnej na niekorzyść oskarżonego, należy przedstawić w takim czasie, aby wpłynął do Ministerstwa Sprawiedliwości najpóźniej na dwa miesiące przed upływem terminu do jej wniesienia do Sądu Najwyższego.

3. Akta sprawy powinny zawierać aktualne dane dotyczące oskarżonego, a zwłaszcza jego miejsca zamieszkania, stosunków rodzinnych i majątkowych oraz sposobu życia.

§ 268. 1. Podania o wniesienie rewizji nadzwyczajnej pochodzące od osób uprawnionych przesyła się wraz z aktami sprawy do Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Podania o wniesienie rewizji nadzwyczajnej, złożone do prokuratury przez osoby nie uprawnione, pozostawia się bez biegu, chyba że treść podania nasuwa wątpliwości co do słuszności orzeczenia. W takim wypadku podanie wraz z aktami sprawy i stanowiskiem prokuratora przesyła się do Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 269. 1. Uznając potrzebę wznowienia postępowania sądowego z urzędu lub na skutek podania uprawnionej osoby, prokurator rejonowy przedstawia prokuratorowi wojewódzkiemu stosowny wniosek wraz z aktami sprawy. W razie uznania podania za niezasadne, pozostawia się je bez biegu i powiadamia o tym zainteresowanego, podając motywy odmowy. Analogicznie postępuje prokurator wojewódzki rozpoznając podanie w sprawie, w której sam wniósł akt oskarżenia.

2. Wniosek o wznowienie postępowania przesyła do właściwego sądu prokurator wojewódzki.

Dział IV

UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU WYKONAWCZYM I NADZÓR PENITENCJARNY

Rozdział 1

Nadzór nad wykonaniem orzeczeń

§ 270. Sprawując nadzór nad wykonaniem orzeczeń w sprawach karnych, prokurator podejmuje środki prawne w razie stwierdzenia naruszenia przepisów lub wadliwego działania organów wykonujących orzeczenia.

§ 271. Prokurator powinien w drodze badania wybranej grupy spraw kontrolować prawidłowość wykonywania orzeczeń, zwłaszcza terminowość osadzania skazanych na karę pozbawienia wolności, którzy w chwili prawomocności wyroku pozostawali na wolności.

§ 272. 1. W razie ujawnienia okoliczności dających podstawę do odwołania odroczenia, przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności lub warunkowego przedterminowego zwolnienia albo do podjęcia zawieszonego postępowania wykonawczego, prokurator bezzwłocznie występuje do sądu ze stosownym wnioskiem.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności i warunkowego umorzenia postępowania.

Rozdział 2

Udział prokuratora przed sądem w postępowaniu wykonawczym

§ 273. Prokurator powinien brać udział w posiedzeniach sądu, gdy sąd I lub II instancji rozstrzyga:

1) prośbę o ułaskawienie,
2) wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub zarzuty co do obliczenia kary,
3) o zamianie kary pozbawienia wolności na grzywnę wobec cudzoziemca,
4) w przedmiocie umorzenia lub zawieszenia postępowania,
5) o niezaliczeniu skazanemu na poczet kary pozbawienia wolności okresu leczenia spowodowanego samouszkodzeniem,
6) o zamianie kary grzywny lub kary ograniczenia wolności na zastępczą karę pozbawienia wolności,
7) w przedmiocie wykonania kary pozbawienia wolności po zwolnieniu skazanego ze szpitala psychiatrycznego lub z zakładu leczenia odwykowego.

§ 274. Prokurator powinien rozważyć potrzebę wzięcia udziału w posiedzeniu sądu również w innych sprawach, zwłaszcza zawiłych lub poruszających opinię społeczną, a także w sprawach, o których mowa w art. 92 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

§ 275. Biorąc udział w posiedzeniu sądu, prokurator powinien ustosunkować się do rozpatrywanych wniosków i kwestii z nimi związanych, a następnie do oceny zasadności orzeczenia sądu oraz, w razie potrzeby, do jego zaskarżenia, jeżeli uzna je za wadliwe lub niesłuszne.

Rozdział 3

Nadzór penitencjarny prokuratora

§ 276. 1. W trybie uregulowanym odrębnymi przepisami prokurator sprawuje nadzór przede wszystkim w toku wizytacji zakładu karnego lub aresztu śledczego, a także w razie pobytu w zakładzie lub areszcie w związku z innymi czynnościami.

2. W czasie wizytacji zakładu lub aresztu prokurator powinien przyjmować skargi, wnioski i prośby osób pozbawionych wolności, a w razie potrzeby przeprowadzać z nimi rozmowy na osobności.

3. Wizytację zakładów i aresztów przeprowadza prokurator wyznaczony przez prokuratora wojewódzkiego.

§ 277. Jeżeli prokurator wojewódzki nie zarządzi inaczej, w sprawach nadzwyczajnych wypadków w zakładach karnych, aresztach śledczych, pomieszczeniach dla zatrzymanych Policji, Urzędu Ochrony Państwa i Straży Granicznej, czynności nie cierpiących zwłoki dokonuje właściwy według miejsca zdarzenia prokurator prokuratury rejonowej.

§ 278. 1. W pomieszczeniach dla zatrzymanych Policji, Urzędu Ochrony Państwa i Straży Granicznej prokurator obejmuje nadzorem także sprawy należące w odniesieniu do zakładów karnych i aresztów śledczych do nadzoru sędziego penitencjarnego, a nadto kontroluje zasadność zatrzymań dokonywanych w ramach uprawnień tych organów.

2. W toku kontroli zatrzymań, o których mowa w ust. 1, prokurator powinien wizytować pomieszczenia, w których przebywają zatrzymani, oraz przeprowadzać z nimi rozmowy, w razie potrzeby na osobności.

§ 279. 1. W zakładach leczniczych, w których wykonywane są środki zabezpieczające, nadzór prokuratora obejmuje kontrolę legalności umieszczenia i przebywania sprawców w zakładach oraz ich zwalniania, a także zapobieżenia samowolnym wydaleniom z zakładu sprawców szczególnie niebezpiecznych dla porządku prawnego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób przebywających na obserwacji psychiatrycznej w zamkniętych zakładach leczniczych w związku z prowadzonym postępowaniem przygotowawczym przeciwko tym osobom.

§ 280. 1. W razie stwierdzenia niezgodnego z prawem pozbawienia wolności, prokurator zarządza natychmiastowe zwolnienie osoby osadzonej; przed wydaniem zarządzenia uzyskuje stosowne wyjaśnienie od organu, który wydał decyzję o pozbawieniu wolności. O zarządzeniu zwolnienia prokurator zawiadamia właściwego sędziego penitencjarnego.

2. Zarządzenie o zwolnieniu otrzymuje naczelnik (kierownik) zakładu karnego, aresztu śledczego lub pomieszczenia, o których mowa w § 278, a odpisy przesyła się organowi, który wydał decyzję o pozbawieniu wolności, oraz organowi nadrzędnemu.

§ 281. 1. Terminy i zakres wizytacji ustala prokurator wojewódzki; terminy te powinny być koordynowane z terminami czynności sędziego penitencjarnego. Mogą też być przeprowadzane wspólne wizytacje zakładów karnych i aresztów śledczych przez prokuratora i sędziego penitencjarnego.

2. Na podstawie ustaleń wynikających z jednej lub kilku wizytacji prokurator kieruje w razie potrzeby wystąpienie lub stosowny środek prawny do organów wykonujących orzeczenia albo do ich organów nadrzędnych.

Dział V

POSTĘPOWANIE O UŁASKAWIENIE

§ 282. 1. Jeżeli z treści otrzymanego pisma wynika, iż zawiera ono prośbę o ułaskawienie, prokurator przesyła je do właściwego sądu pierwszej instancji.

2. Biorąc udział w posiedzeniu sądu rozpoznającego prośbę o ułaskawienie, prokurator powinien zwracać uwagę na to, czy okoliczności, o których mowa w art. 495 kpk, są należycie wyjaśnione i poparte dowodami. Prokurator zwraca w szczególności uwagę, czy:

1) wskazane w prośbie, a powstałe po wydaniu wyroku, zdarzenia są należycie udokumentowane,
2) zebrano dokumenty dotyczące zachowania się skazanego po wydaniu wyroku, a zwłaszcza:
   a) aktualny wywiad środowiskowy,
   b) opinie z miejsca pracy,
   c) aktualne dane o karalności,
   d) opinie o zachowaniu się w zakładzie karnym w okresie odbywania kary pozbawienia wolności,
   e) dowody dotyczące zapłaty orzeczonej grzywny, nawiązki, opłat i kosztów sądowych,
   f) dane o naprawieniu szkody lub zadośćuczynieniu.

3. Przychylając się do prośby na posiedzeniu sądu, prokurator zajmuje równocześnie stanowisko co do udzielenia przerwy w wykonaniu kary lub wstrzymaniu jej wykonania.

4. Niedopuszczalne jest składanie przez prokuratora na posiedzeniu wniosku o pozostawienie sprawy bez dalszego biegu, jeżeli o wydanie opinii zwrócił się Prokurator Generalny na podstawie art. 499 § 1 i 2 kpk.

§ 283. 1. Uznając potrzebę wszczęcia postępowania o ułaskawienie z urzędu, prokurator przedstawia prokuratorowi nadrzędnemu umotywowany wniosek wraz z aktami sprawy i odpowiednimi dokumentami.

2. W wypadku przewidzianym w art. 501 kpk prokurator występuje równocześnie z wnioskiem o wstrzymanie przez Prokuratora Generalnego wykonania kary lub zarządzenia przerwy w jej wykonaniu.

Dział VI

UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU SĄDOWYM W SPRAWACH CYWILNYCH, RODZINNYCH I OPIEKUŃCZYCH ORAZ ZE STOSUNKU PRACY

§ 284. 1. Prokurator, podejmując czynności w granicach zakreślonych przepisami kodeksu postępowania cywilnego, nie może naruszać swobody kształtowania stosunków cywilnoprawnych pomiędzy stronami, jeżeli są one zgodne z prawem.

2. Prokurator ocenia samodzielnie przesłanki określone w art. 7 kpc, uzasadniające jego udział w postępowaniu. Jeżeli w postępowaniu przed sądem strony mają zapewnioną ochronę prawną lub gdy interes Skarbu Państwa reprezentowany jest przez obowiązaną do tego państwową jednostkę organizacyjną, udział prokuratora w postępowaniu mogą uzasadniać wyjątkowe okoliczności.

§ 285. 1. Sprawy cywilne należą do zakresu działania prokuratury, która jest miejscowo właściwa ze względu na siedzibę sądu właściwego do rozpoznania sprawy cywilnej.

2. Prokurator rejonowy uprawniony jest do podjęcia czynności przed sądem wojewódzkim jako sądem I instancji, jeżeli wyniki postępowania prowadzonego w podległej mu prokuraturze uzasadniają podjęcie takich czynności, chyba że udział przed sądem wojewódzkim prokuratora prokuratury wojewódzkiej przyczyni się do usprawnienia postępowania. W takim wypadku przekazuje się akta sprawy lub inne materiały prokuratorowi wojewódzkiemu, z wnioskiem o podjęcie czynności.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy zachodzi potrzeba udziału prokuratora w postępowaniu odwoławczym w sprawie, w której prokurator rejonowy uczestniczył przed sądem I instancji.

§ 286. Przed wytoczeniem powództwa na rzecz oznaczonej osoby, złożeniem wniosku o zabezpieczenie powództwa lub wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego prokurator porozumiewa się z osobą zainteresowaną, pouczając ją o przysługujących jej prawach. Jeżeli osoba ta nie zamierza dochodzić przysługujących jej roszczeń, podjęcie przez prokuratora czynności mogą uzasadniać tylko szczególne okoliczności.

§ 287. Powództwo w interesie Skarbu Państwa o orzeczenie przepadku świadczenia (przedmiotu lub jego wartości), o którym mowa w art. 412 kodeksu cywilnego, prokurator wytacza zwłaszcza w sprawie z zawisłego w prokuraturze postępowania karnego o przyjęcie korzyści majątkowej w związku z pełnieniem funkcji publicznej lub powoływaniem się na wpływy w instytucji państwowej lub społecznej. W wypadku gdy prokurator nie wytacza powództwa, o potrzebie jego wytoczenia zawiadamia organ obowiązany do dochodzenia roszczeń na rzecz Skarbu Państwa.

§ 288. W sprawach o roszczenia majątkowe prokurator przed wniesieniem pozwu powinien zwrócić się na piśmie do osoby obowiązanej o dobrowolne spełnienie świadczenia w zakreślonym terminie.

§ 289. Powództwo w warunkach określonych w art. 57 kpc powinno być wytoczone zwłaszcza wtedy, gdy zachodzi potrzeba ustalenia na podstawie art. 58 kc nieważności umów sprzecznych z prawem albo zawartych w celu obejścia prawa.

§ 290. Składając wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego, prokurator wskazuje osoby zainteresowane w sprawie w rozumieniu art. 510 § 1 kpc w celu umożliwienia im uczestnictwa w postępowaniu.

§ 291. Złożenie przez prokuratora wniosku o ubezwłasnowolnienie może nastąpić po stwierdzeniu, że brak jest innych osób uprawnionych do jego zgłoszenia z mocy art. 545 § 1 kpc albo że osoby uprawnione od tego się uchylają.

§ 292. 1. Zgłoszenie udziału prokuratora w toczącym się postępowaniu jest wskazane w szczególności w sprawach:

1) przeciwko Skarbowi Państwa o naprawienie szkody wyrządzonej przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności,
2) o zwolnienie od egzekucji przedmiotów majątkowych zajętych w postępowaniu karnym,
3) związanych z ochroną rodziny,
4) o roszczenia związane z ochroną środowiska naturalnego,
5) przeciwko sprawcy czynu o charakterze chuligańskim, od którego dochodzi się odszkodowania.

2. Prokurator zgłasza także udział w sprawie, w której sąd zawiadomił go o uznaniu jego udziału za potrzebny; niezgłoszenie udziału w takiej sprawie może nastąpić tylko w wyjątkowych wypadkach.

3. Prokurator jest obowiązany brać udział w postępowaniu sądowym, uczestnicząc w każdej rozprawie, o której terminie został powiadomiony.

§ 293. W sprawach, w których dochodzenie roszczeń na podstawie art. 67 § 2 kpc wiąże się z działalnością prokuratury, prokurator reprezentuje Skarb Państwa na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez prokuratora wojewódzkiego.

§ 294. O niewstąpieniu do sprawy, w której prokurator otrzymał zawiadomienie z sądu, zawiadamia się sąd. Sąd zawiadamia się również w wypadku odstąpienia prokuratora od dalszego udziału w sprawie.

§ 295. 1. Prokurator może w każdym stadium postępowania zmienić uprzednie stanowisko, cofnąć lub zmienić zgłoszone wnioski procesowe, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy.

2. Prokurator może cofnąć pozew bez zgody osoby, na której rzecz wytoczył powództwo, chyba że osoba ta wstąpiła do sprawy w charakterze powoda.

3. Prokurator nie jest uprawniony do samodzielnego rozporządzania przedmiotem sporu, a w szczególności nie może zrzec się roszczenia, jak również zawrzeć ugody sądowej zawierającej rozporządzenie przedmiotem sporu.

§ 296. W sprawach z zakresu prawa rodzinnego prokurator wytacza powództwo, gdy osoba uprawniona na skutek nieporadności lub z innych ważnych względów nie jest w stanie dochodzić swoich roszczeń bądź też uchyla się od ich dochodzenia ze szkodą dla interesu społecznego.

§ 297. Udział prokuratora w postępowaniu z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego wskazany jest w szczególności w sprawach:

1) o odebranie dziecka,
2) o zaprzeczenie ojcostwa lub unieważnienie uznania dziecka,
3) o przysposobienie osoby małoletniej przez cudzoziemca,
4) o unieważnienie albo o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa.

§ 298. W sprawach o roszczenia pracownika ze stosunku pracy lub z zakresu ubezpieczenia społecznego wystąpienie prokuratora z wnioskiem do sądu pracy lub przystąpienie do toczącego się postępowania wskazane jest w szczególności, gdy:

1) wskutek rażącego naruszenia prawa narażony został interes pracownika lub grupy pracowników albo sprawa wywołała poruszenie opinii publicznej lub ma charakter precedensowy,
2) pracownik na skutek bezradności lub wyjątkowej sytuacji życiowej nie jest w stanie dochodzić swoich praw,
3) rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w związku z ujawnieniem przez pracownika przestępstwa w zakładzie pracy albo z powodu wyrażonej przez niego społecznie uzasadnionej krytyki zakładu pracy lub osób pełniących w zakładzie funkcje kierownicze lub związkowe,
4) wskutek rażących zaniedbań zakładu pracy pracownik poniósł szkodę z powodu nieotrzymania świadczenia należnego z ubezpieczenia społecznego bądź nie otrzymał świadczeń pieniężnych przysługujących mu z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

§ 299. Udział prokuratora w postępowaniu odwoławczym jest wskazany w szczególności w sprawach:

1) które toczyły się przed sądem I instancji z udziałem prokuratora, chyba że udział prokuratora w postępowaniu odwoławczym jest niecelowy,
2) zwolnienia od egzekucji przedmiotów majątkowych zajętych w postępowaniu karnym,
3) przeciwko Skarbowi Państwa o naprawienie szkody wyrządzonej przez funkcjonariusza, jeżeli wartość roszczenia jest znaczna.

§ 300. Jeżeli w ocenie prokuratora prawomocne orzeczenie sądu rażąco narusza prawo albo interes Rzeczypospolitej Polskiej, występuje on do Prokuratora Generalnego drogą służbową z wnioskiem o wniesienie rewizji nadzwyczajnej, załączając jednocześnie akta sprawy.

Dział VII

UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNYM, W POSTĘPOWANIU W SPRAWACH O WYKROCZENIA ORAZ W INNYCH POSTĘPOWANIACH

§ 301. 1. Prokurator bierze udział w postępowaniu administracyjnym lub w innych postępowaniach, w których ustawa przewiduje jego udział, jeżeli wymaga tego ochrona praworządności — zwłaszcza gdy naruszenie prawa lub bezczynność organu naruszą interes Rzeczypospolitej Polskiej, podstawowe prawa obywatela lub gdy strona z jakichkolwiek powodów nie jest w stanie chronić swoich praw.

2. Prokurator może odmówić podjęcia czynności na żądanie strony, jeżeli postępowanie administracyjne nie zostało zakończone, a stronie służą środki odwoławcze, skarga do sądu administracyjnego, wniosek o wznowienie postępowania albo o stwierdzenie nieważności decyzji.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy właściwy organ nadzoru podjął z urzędu czynności w celu przywrócenia stanu zgodnego z prawem.

§ 302. 1. Prokuratorowi służą w postępowaniu administracyjnym środki prawne przewidziane w działach IV i VI kodeksu postępowania administracyjnego, art. 5 ust. 3 ustawy o prokuraturze oraz w innych ustawach.

2. W razie gdy w sprawie można skierować zarówno skargę do sądu administracyjnego, jak i sprzeciw, prokurator dokonuje wyboru środka prawnego na podstawie oceny całokształtu sprawy, mając zwłaszcza na uwadze szybkie i skuteczne załatwienie sprawy.

§ 303. Od decyzji nie uwzględniającej sprzeciwu prokurator może złożyć odwołanie, chyba że decyzję wydał naczelny (centralny) organ administracji państwowej. W razie uchybienia terminu do złożenia odwołania, prokurator może złożyć skargę do sądu administracyjnego.

§ 304. 1. Sprawy toczące się w postępowaniu administracyjnym lub w innym postępowaniu, w którym ustawa przewiduje udział prokuratora, należą do właściwości tego prokuratora, w którego okręgu działania wszczęto lub powinno być wszczęte postępowanie.

2. Prokurator właściwy stosownie do ust. 1 kontroluje zgodność z prawem wszystkich decyzji podjętych w sprawie, także w postępowaniu odwoławczym. Jest on uprawniony do wnoszenia środka odwoławczego, sprzeciwu, skargi do sądu administracyjnego, wniosku o uchylenie lub zmianę sprzecznych z prawem uchwał organu gminy albo rozporządzeń i zarządzeń terenowych organów administracji rządowej.

§ 305. 1. Prokurator kieruje drogą służbową do Prokuratora Generalnego wnioski z uzasadnieniem wraz z aktami sprawy, gdy zachodzi potrzeba:

1) złożenia rewizji nadzwyczajnej od wyroku sądu administracyjnego,
2) wniesienia sprzeciwu od decyzji administracyjnej podjętej przez naczelny lub centralny organ administracji państwowej,
3) zwrócenia się do naczelnego lub centralnego organu administracji państwowej, który wydał sprzeczny z ustawą akt normatywny, z wnioskiem o jego uchylenie lub zmianę — przed wystąpieniem do Trybunału Konstytucyjnego,
4) wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego o wykładnię przepisów prawa,
5) wystąpienia do Prezesa Rady Ministrów o uchylenie rozporządzenia wojewody.

2. Prokurator wojewódzki kieruje, za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości, sprzeciw do naczelnego lub centralnego organu administracji państwowej od sprzecznej z prawem decyzji administracyjnej oraz skargę do sądu administracyjnego o uchylenie sprzecznej z prawem decyzji naczelnego (centralnego) organu administracji państwowej lub sprzecznej z prawem uchwały sejmiku samorządowego.

§ 306. 1. Prokurator wojewódzki w mieście stanowiącym siedzibę sądu administracyjnego zapewnia udział prokuratora w posiedzeniach tego sądu, zwłaszcza w sprawach, w których:

1) prokurator brał udział w postępowaniu administracyjnym, wniósł skargę albo zgłosił udział w postępowaniu przed tym sądem,
2) sąd administracyjny uznał udział prokuratora za potrzebny.

2. Prokurator, który wniósł skargę do sądu administracyjnego mającego siedzibę w innym województwie niż siedziba prokuratury, po otrzymaniu od właściwego organu informacji o nieskorzystaniu z prawa uchylenia lub zmiany decyzji w trybie art. 200 § 2 kpa, przekazuje drogą służbową akta podręczne prokuratorowi wojewódzkiemu w siedzibie sądu administracyjnego — do wykorzystania w postępowaniu, chyba że dla dobra sprawy zamierza sam występować przed sądem administracyjnym.

§ 307. Czynności dowodowe, o których mowa w art. 43 ust. 1, prokurator przeprowadza tylko wówczas, gdy dowody zebrane w toku postępowania administracyjnego albo zawarte w aktach postępowania karnego, w którego toku ujawniono naruszenie prawa przez organ administracyjny, nie są wystarczające dla oceny przestrzegania prawa.

§ 308. Prokurator podejmuje czynności w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, gdy poweźmie wiarygodną wiadomość o naruszeniu prawa w toku tego postępowania lub gdy ze względu na społeczny wydźwięk albo charakter sprawy uzna, że jego udział jest wskazany.

§ 309. W postępowaniu w sprawach o wykroczenia prokurator może podejmować następujące czynności prawne:

1) na wniosek uprawnionego organu prowadzącego postępowanie sprawdzające wydaje polecenie przeprowadzenia przeszukania pomieszczeń, osób i rzeczy,
2) wydaje postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia przeszukania przeprowadzonego w warunkach nie cierpiących zwłoki bez polecenia prokuratora,
3) zgłasza swój udział w postępowaniu przed kolegium do spraw wykroczeń, wnosząc o informowanie go o terminach posiedzeń i doręczenie wydanych rozstrzygnięć,
4) zaskarża do sądu rejonowego rozstrzygnięcia kolegium,
5) wnosi odwołania od orzeczeń kolegiów przy okręgowych urzędach górniczych do kolegiów II instancji przy Wyższym Urzędzie Górniczym,
6) zaskarża orzeczenia inspektora pracy poprzez żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego,
7) kieruje wnioski do sądu wojewódzkiego o uchylenie pozbawionych podstaw prawnych lub oczywiście niesłusznych prawomocnych orzeczeń kolegiów do spraw wykroczeń oraz orzeczeń inspektora pracy,
8) uczestniczy w postępowaniu przed sądem, gdy sąd rozpatruje środki zaskarżenia od rozstrzygnięć kolegiów oraz wnioski o uchylenie prawomocnych rozstrzygnięć w sprawach o wykroczenia.

§ 310. Jeżeli w toku czynności procesowych prokurator stwierdzi, że nastąpiło naruszenie prawa nie mające wpływu na rozstrzygnięcie sprawy przez kolegium albo uchybienie o charakterze organizacyjnym, sygnalizuje to organom uczestniczącym w postępowaniu, odpowiedzialnym za te uchybienia, zawiadamiając o tym jednocześnie prezesa sądu rejonowego sprawującego nadzór nad działalnością kolegium.

§ 311. 1. W postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw o zobowiązaniach podatkowych, o kontroli skarbowej i Prawo celne zgodę na dokonywanie przewidzianych w tych ustawach czynności kontrolnych w lokalach mieszkalnych prokurator wydaje w formie postanowienia.

2. Przepisy § 124 ust. 2, § 125 i 126 stosuje się odpowiednio.

Dział VIII

ZAPOBIEGANIE NARUSZENIU PRAWA

§ 312. 1. Prokurator zapobiega naruszeniu prawa stosując środki przewidziane w ustawach.

2. Środki prawne zapobiegające naruszeniu prawa prokurator podejmuje na podstawie nie budzących wątpliwości ustaleń poczynionych w postępowaniu karnym.

3. Zapobiegania naruszeniu prawa, na podstawie ustaleń poczynionych w toku czynności prokuratora w innych rodzajach postępowania niż wskazane w ust. 2, prokurator dokonuje poprzez podejmowanie środków przewidzianych w tych postępowaniach, zmierzających do przywrócenia stanu zgodnego z prawem.

§ 313. Środki zapobiegające popełnianiu przestępstw prokurator podejmuje bezpośrednio po ustaleniu okoliczności uzasadniających ich stosowanie, niezależnie od stopnia zaawansowania postępowania przygotowawczego.

§ 314. 1. Przekazanie na podstawie art. 12 kpk właściwemu organowi sprawy, w której odmówiono wszczęcia postępowania przygotowawczego bądź postępowanie umorzono, powinno nastąpić w szczególności, gdy zachodzi potrzeba podjęcia przez obowiązane organy przewidzianych prawem środków zmierzających między innymi do:

1) ochrony środowiska naturalnego,
2) ukarania winnych popełnienia wykroczenia,
3) wyciągnięcia konsekwencji w stosunku do pracownika naruszającego obowiązki służbowe,
4) pociągnięcia pracownika winnego powstania szkody do odpowiedzialności materialnej,
5) przeciwdziałania demoralizacji nieletniego,
6) zobowiązania osoby uzależnionej do poddania się leczeniu odwykowemu.

2. Jeżeli ustawa uzależnia wszczęcie przez właściwy organ postępowania, o którym mowa w ust. 1, od złożenia wniosku, prokurator przekazując sprawę składa wniosek lub zwraca się do uprawnionego organu o jego złożenie, wnosząc jednocześnie o poinformowanie go o sposobie załatwienia sprawy.

§ 315. 1. Zawiadomienie przewidziane w art. 13 kpk prokurator kieruje wówczas, gdy zawiadomienia takiego nie skierował organ prowadzący postępowanie przygotowawcze lub gdy po skierowaniu przez ten organ zawiadomienia reakcja organu obowiązanego do nadzoru nad daną jednostką organizacyjną była niewystarczająca.

2. Karę pieniężną przewidzianą w art. 13 § 2 kpk prokurator może nałożyć także na wniosek Policji.

§ 316. 1. W wystąpieniu skierowanym na podstawie art. 27 prokurator może żądać pociągnięcia do odpowiedzialności służbowej i dyscyplinarnej osobę objętą aktem oskarżenia.

2. Żądanie pociągnięcia do odpowiedzialności materialnej osoby objętej aktem oskarżenia prokurator kieruje do odpowiedniego organu, gdy uzna za niecelowe wystąpienie przez siebie z powództwem cywilnym.

3. Żądając udzielenia odpowiedzi na wystąpienie skierowane w myśl art. 27, prokurator powołuje się na art. 13 kpk.

§ 317. W ramach współdziałania w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi prokurator:

1) na żądanie organów samorządu terytorialnego oraz wojewody bądź z własnej inicjatywy składa informację o stanie przestępczości i stanie przestrzegania prawa, a w razie potrzeby przedstawia tym organom wnioski o wydanie przepisów porządkowych na podstawie art. 40 ust. 3 ustawy o samorządzie terytorialnym i art. 22 ustawy o terenowych organach rządowej administracji ogólnej,
2) kieruje z własnej inicjatywy do innych organów państwowych i organizacji społecznych informacje o stanie zagrożenia przestępczością i innymi naruszeniami prawa z odpowiednimi wnioskami,
3) podejmuje inne działania zmierzające do tworzenia prawnych i organizacyjnych warunków przeciwdziałania naruszeniom prawa.

Dział IX

SKARGI I WNIOSKI

§ 318. Wpływające do prokuratury skargi i wnioski, o których mowa w art. 227 i 241 kpa, podlegają załatwieniu zgodnie z przepisami działu VIII tego kodeksu oraz uchwały Rady Ministrów w sprawie organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków.

§ 319. Skargę na czynności lub zachowanie prokuratora lub innego pracownika prokuratury rozpatruje jego przełożony.

§ 320. Pisma o charakterze procesowym dotyczące zakresu działania prokuratora w postępowaniu karnym w konkretnej sprawie załatwia się w trybie przewidzianym w odpowiednich przepisach tego postępowania; pism tych nie należy traktować jako skarg.

§ 321. Jeżeli pismo lub zgłoszenie ustne, podlegające rozpoznaniu w trybie określonego postępowania, zawiera także zarzuty dotyczące niedopełnienia obowiązków, przekroczenia uprawnień lub uchybienia godności urzędu przez prokuratora lub innego pracownika prokuratury, w tej części należy traktować je jako skargę, do której załatwienia właściwy jest prokurator przełożony.

§ 322. Skargę na działalność prokuratury, zawierającą także zarzuty odnoszące się do działalności innych organów, prokurator rozpoznaje w zakresie swojej właściwości i niezwłocznie przekazuje odpis skargi właściwemu organowi.

§ 323. Złożoną ustnie skargę na działalność prokuratury przyjmuje się do protokołu. Skargę na inne organy przyjmuje się do protokołu tylko wówczas, gdy okoliczności sprawy uzasadniają podjęcie przez prokuratora czynności w określonym trybie. W pozostałych wypadkach informuje się skarżącego, jaki organ jest właściwy do rozpatrzenia skargi lub o przysługujących mu środkach prawnych.

§ 324. Wielokrotnie ponawiane skargi w sprawach już wyjaśnionych w całości, nie zawierające nowych okoliczności, mogą być pozostawione bez biegu; należy o tym powiadomić skarżącego informując, że podtrzymuje się zajęte uprzednio stanowisko i że niewykazanie w kolejnych skargach nowych okoliczności spowoduje pozostawienie ich bez biegu.

Przepis końcowy

§ 325. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *Z. Dyka*